

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជតក
 ភាគីដាក់ឯកសារ៖ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
 ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
 ភាសាដើម៖ អង់គ្លេស
 កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
 ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 20-May-21, 14:10
 CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ សាធារណៈ
 ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះ៖ សាធារណៈ/Public
 ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ៖
 ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន៖
 ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា៖
 ហត្ថលេខា៖

**ការសង្កេតរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីលើកិច្ចសន្យាការ
 និងចម្លើយតបចំពោះការសង្កេតរបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា**

<p><u>ដាក់ដោយ</u>៖</p> <p>សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី</p> <p>ពេជ អង្គ Megan HIRST</p> <p>សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី</p> <p>ជេត វណ្ណឌី ហុង គីមស្វន គីម ម៉េងបឺ</p>	<p><u>នៅចំពោះមុខ</u>៖</p> <p>អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល</p> <p>ចៅក្រម គង់ ស្រីម ប្រធាន ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE ចៅក្រម សោម សិរិវឌ្ឍ ចៅក្រម Florence Ndepele MWACHANDE- MUMBA ចៅក្រម ម៉ុង មុនីចរិយា</p>
<p>Olivier BAHOUGNE Laure DESFORGES Ferdinand DJAMMEN NZEPA Isabelle DURAND Françoise GAUTRY</p>	

ឡេា ជុនធី
 ម៉ុច សុវណ្ណារី
 ស៊ិន សុវ៉ិន
 សំ សុគង់
 ទី ស្រីនណា
 វ៉ែន ពៅ

Emmanuel JACOMY
 Martine JACQUIN
 Yiqiang Y. LIU
 Daniel LOSQ
 Christine MARTINEAU
 Lyma NGUYEN
 Mahesh RAI
 Nushin SARKARATI

ចៅក្រម Maureen HARDING CLARK

ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

ផ្ញើជូន៖

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា

ជា លាង

Brenda J. HOLLIS

ជនជាប់ចោទ៖

ខៀវ សំផន

សហមេធាវីការពារក្តី៖

គង់ សំអុន

Anta GUISSÉ

១. សេចក្តីផ្តើម

១.១ ទិដ្ឋភាពទូទៅ និងមូលដ្ឋានគតិយុត្តិ

1. សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (“សហមេធាវីនាំមុខ”) ដាក់សារណាទាំងអស់នេះ យោងតាមសំណើតាមសារអេឡិចត្រូនិក ដែលបានទទួលពី អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល (“អង្គជំនុំជម្រះ”) នៅថ្ងៃទី២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១¹ ។
2. សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងថា ឯកសារសម្ភារដែលការិយាល័យរដ្ឋបាលបានដាក់រហូតមកទល់ពេលនេះ មិនបានផ្តល់ជាមូលដ្ឋានលម្អិត ឬអាចជឿជាក់បានគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ការសម្រេចលើគំរូ ដើម្បីអាចឱ្យភាគីនានាធ្វើការសង្កេតប្រកបដោយអត្ថន័យបានឡើយ ឬឱ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើការសម្រេចសេចក្តីសម្រេចឡើយ។ ជាដំបូង អង្គជំនុំជម្រះចាំបាច់ត្រូវទទួលបានគ្រប់គ្រាន់នូវការណែនាំរបស់អ្នកជំនាញ និងសំណើរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល លើគំរូសវនាការពីចម្ងាយ។ គំរូសវនាការដែលអាចមានចំនួនបី ត្រូវបានពិភាក្សានៅក្នុងសារណាទាំងអស់នេះ គឺ (១) ការចូលរួមដោយផ្ទាល់ (២) ការចូលរួមសវនាការពីចម្ងាយ និង (៣) សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ជំនួសឱ្យសវនាការ។
3. ចំពោះជម្រើសសម្រាប់ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដោយផ្ទាល់ ក្នុងសាលសវនាការ ដែលមានសុវត្ថិភាពគួរតែស្វែងរកមតិរបស់អ្នកជំនាញ ដែលធ្វើឡើងដោយត្រឹមត្រូវ រួមទាំង អនុសាសន៍ឯករាជ្យជាក់លាក់ ដែលរួមមាន (១) វិធានការកាត់បន្ថយជាអតិបរមានូវហានិភ័យនៃការឆ្គងតាមខ្យល់ (២) ផលប៉ះពាល់នៃស្ថានភាពចាក់វ៉ាក់សាំងរបស់អ្នកចូលរួម (៣) លទ្ធភាពសម្រាប់ការប្រើប្រាស់តេស្តរហ័ស និង (៤) ជម្រើសសម្រាប់ការចូលរួមដោយសុវត្ថិភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ឬការតាមដានមើលពីចម្ងាយ។
4. ចំពោះ ការចូលរួមសវនាការពីចម្ងាយ ការិយាល័យរដ្ឋបាលគួរស្នើឡើងនូវគំរូជាក់លាក់ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាមួយចំនួន ដែលសហមេធាវីនាំមុខបានលើកឡើង ហើយនៅមិនទាន់មានចម្លើយ²។ ឱកាសសម្រាប់ការសង្កេតរបស់ភាគី គួរត្រូវបានផ្តល់ នៅពេលដែលដាក់បង្ហាញសំណើសម្របទាំងអស់នេះ។

¹ អ៊ីមែលពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលផ្ញើជូនភាគីទាំងអស់ ដែលមានចំណងជើងថា “សេចក្តីសង្កេតរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវដាក់ជូនជាផ្លូវការ” នៅថ្ងៃទី២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ៩:៤៣ នាទីព្រឹក។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១។

² សូមមើល ឯកសារ F61.2 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខសុំការពន្យារពេលសវនាការ ឧបសម្ព័ន្ធ ក។

5. ជាចុងក្រោយ ចំពោះការប្រើប្រាស់ សារណាលាយលក្ខណ៍អក្សរ សហមេធាវីនាំមុខយល់ស្រប ជាមួយនឹងការសង្កេតរបស់ ក.ស.ព³ ប៉ុន្តែ សូមលើកឡើងនូវការសង្កេតបន្ថែមទៀតមួយចំនួន ពាក់ ព័ន្ធនឹងលទ្ធភាពនៃសារណាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ជាការជំនួសមួយផ្នែកសម្រាប់សារណាផ្ទាល់ មាត់។

១.២ ប្រវត្តិនិតិវិធី

6. នៅថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ សហមេធាវីនាំមុខ បានដាក់សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខ តំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលគ្រោងធ្វើឡើងនៅ ថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ (“សំណើសុំពន្យារពេល”)។ ឯកសារនោះមានប្រវត្តិនិតិវិធី លម្អិត ដែលនឹងយកមកប្រើប្រាស់នៅទីនេះផងដែរ⁴។ សំណើសុំពន្យារពេល ស្នើសុំឱ្យមានការ បង្គាប់ពីអង្គជំនុំជម្រះដើម្បី៖

- (១) ផ្អាកសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ យ៉ាងហោចណាស់រហូតដល់ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២១។
- (២) ព្យាយាមប្រឹងប្រែងរៀបចំសវនាការដោយផ្ទាល់ ឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព ដែលមាន ជម្រើសផ្លាស់ប្តូរទៅជា សវនាការពីចម្ងាយទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ក្នុងករណីចាំបាច់។
- (៣) បង្គាប់ដល់ [ការិយាល័យរដ្ឋបាល] ឱ្យចែកចាយជូនដល់ភាគីនានានូវការវាយតម្លៃ របស់អ្នកជំនាញណា ដែលការិយាល័យបានទទួល។
- (៤) បង្គាប់ដល់ [ការិយាល័យរដ្ឋបាល] ឱ្យចាត់រាល់វិធានការដែលអាចមានទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានវត្តមាននៅសវនាការ និងផ្តល់ព័ត៌មានជូនដល់ សហមេធាវីនាំមុខ អំពីបញ្ហាទាំងអស់នេះ និង

³ ឯកសារ F61/3/1 សេចក្តីសង្កេត និងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ផ្អែកលើចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលគ្រោងនឹងធ្វើចាប់ ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ និងបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ១៣។

⁴ ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល គ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៣-១៥។

(៥) បង្គាប់ដល់ [ការិយាល័យរដ្ឋបាល] ឱ្យចែកចាយសំណើ ពាក់ព័ន្ធនឹងគំរូ និង លក្ខខណ្ឌ តម្រូវអប្បបរមាផ្នែកភស្តុភារ សម្រាប់ការចូលរួមសវនាការពីចម្ងាយ ព្រមទាំងស្នើសុំការ សង្កេតពីភាគីនានា មុនពេលចេញសេចក្តីសម្រេចលើគំរូ^៥ ។

- 7. អនុលោមតាមសំណើរបស់អង្គជំនុំជម្រះសុំឱ្យមានការឆ្លើយតប (ទោះបីជាក្រៅផ្លូវការក្តី) នៅក្នុង ពេលវេលាដ៏ខ្លី^៦ ចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តី និង ក.ស.ព ត្រូវបានផ្តល់ក្រៅផ្លូវការនៅថ្ងៃទី២២ និង២៤ ខែមេសា ហើយត្រូវបានជូនដំណឹងជាផ្លូវការ នៅថ្ងៃទី២៥ និង២៧ ខែមេសា^៧ ។
- 8. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ អង្គជំនុំជម្រះបានចេញអនុស្សរណៈមួយផ្តាកសវនាការបណ្តឹង សាទុក្ខ ហើយបញ្ជាក់ថា កាលបរិច្ឆេទថ្មីនឹងធ្វើជូនក្នុងពេលវេលាសមស្របខាងមុខ^៨ ។
- 9. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ការិយាល័យរដ្ឋបាលក៏បានដាក់ចម្លើយតបរបស់ខ្លួន ជាមួយនឹង សំណើសុំពន្យារពេលផងដែរ (“ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល”) ^៩ ដែលមានភ្ជាប់ជា

⁵ ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល គ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៧២។

⁶ អ៊ីមែលពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ធ្វើជូនភាគីទាំងអស់ទាក់ទងនឹង “បញ្ជីឈ្មោះអ្នកឡើងនិយាយ (សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ” ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ៥:៤២ នាទីរសៀល។ អ៊ីមែលពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ នៃអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ធ្វើជូនភាគីទាំងអស់ទាក់ទងនឹង “បញ្ជីឈ្មោះអ្នកឡើងនិយាយ (សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ” ចុះ ថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ១០:០៨ នាទីព្រឹក។ អ៊ីមែលពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ធ្វើជូន ភាគីទាំងអស់ទាក់ទងនឹង “បញ្ជីឈ្មោះអ្នកឡើងនិយាយ (សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ” ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលា ម៉ោង ៣:៥៤ នាទីរសៀល។ ឧបសម្ព័ន្ធ ២, ៣, ៤។

⁷ ឯកសារ F61/1 សេចក្តីសង្កេតរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី បន្ទាប់ពីសំណើសុំលើកពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានដាក់នៅថ្ងៃសុក្រ ទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ និងបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃអាទិត្យ ទី២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ (ឯកសារចម្លងត្រូវបានចែកជូនភាគី និងអង្គជំនុំជម្រះ តាមរយៈអ៊ីមែលនៅថ្ងៃទី២២ និងថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ជាភាសាបារាំង និងភាសាខ្មែរ)។ ឯកសារ F61/2 ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខ តំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះ ថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ (ឯកសារចម្លងត្រូវបានចែកជូនភាគី និងអង្គជំនុំជម្រះ តាមរយៈអ៊ីមែលនៅថ្ងៃទី២៤ និងថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១)។

⁸ ឯកសារ F62 អនុស្សរណៈអន្តរៈការិយាល័យពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ និងក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលធ្វើជូនភាគី ចំពោះបណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដែលមានចំណងជើងថា “សេចក្តីជូនដំណឹងទាក់ទងនឹងសវនាការលើបណ្តឹងសា ទុក្ខក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ អនុលោមតាមវិធាន ១០៨(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង” ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។

⁹ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំ ឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។

ឧបសម្ព័ន្ធ នូវឯកសារពីអង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ដែលមានចំណងជើងថា “ពិធីសារ និងវិធានការ ការពារជំងឺកូវីដ ១៩” (“ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍”)¹⁰។

- 10. នៅថ្ងៃទី១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ក.ស.ព បានជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះ និងភាគីនានាថា ក.ស.ព នឹងដាក់ការសង្កេតលើចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល¹¹។ នៅថ្ងៃទី២ ខែឧសភា តាមរយៈការឆ្លើយតបដោយសារអេឡិចត្រូនិក អង្គជំនុំជម្រះស្នើដល់មេធាវីការពារក្តី និងសហមេធាវីនាំមុខឱ្យដាក់ការសង្កេតផងដែរ¹²។ ការសង្កេតរបស់ ក.ស.ព ត្រូវបានដាក់នៅថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ហើយជូនដំណឹងទៅដល់ភាគី នៅថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។
- 11. សេចក្តីសម្រេចលើសំណើនៅសល់ ដែលបានស្នើឡើងក្នុង សំណើសុំពន្យារពេល មិនទាន់ចេញនៅឡើយ។
- 12. ឯកសារចម្លើយនៃសារណានេះ ត្រូវបានចែកជូនភាគី និងអង្គជំនុំជម្រះក្រៅផ្លូវការ នៅថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ជាភាសាអង់គ្លេស ដោយរង់ចាំការបកប្រែជាភាសាខ្មែរ ដើម្បីដាក់ចូលសំណុំរឿង។
- 13. នៅថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការ (“CMS”) នៃការិយាល័យរដ្ឋបាលបានជូន ដំណឹងដល់ភាគី និងអង្គជំនុំជម្រះ អំពីអនុស្សរណៈ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ក្នុងនោះ រួមមាន កម្មវត្ថុស្តីពី “សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ CMS អំពីការត្រៀមរួចរាល់សម្រាប់សវនាការលើបណ្តឹង សាទុក្ខ

ការរៀបរាប់ទូទៅពីជំហររបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ត្រូវបានផ្ញើជូនមកអង្គជំនុំជម្រះ និងភាគីតាមរយៈអ៊ីមែល កាលពីថ្ងៃទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ១០:៤២ នាទីព្រឹក និងថ្ងៃសុក្រ ទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ៣:១៣ នាទីរសៀល។
ឧបសម្ព័ន្ធ ៥។

¹⁰ ឯកសារ F61/3.4 ចម្លើយរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលតបទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខដែលគ្រោងនឹងធ្វើពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ-១៩។

¹¹ អ៊ីមែលពីសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ផ្ញើជូនមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ និងភាគីទាំងអស់ មានចំណងជើងថា “សេចក្តីសង្កេតរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលនឹងត្រូវដាក់ជូនជាផ្លូវការ” ចុះថ្ងៃទី១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ម៉ោង ៩:០៨ នាទីព្រឹក។ *ឧបសម្ព័ន្ធ ៦។*

¹² ឯកសារ F61/3/1 សេចក្តីសង្កេត និងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ផ្អែកលើចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ទៅនឹងសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលគ្រោងនឹងធ្វើចាប់ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។

នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២¹³។ អនុស្សរណៈនេះភ្ជាប់ជាមួយរូបថត និងដ្យាក្រាមបង្ហាញ ការកែសម្រួលបន្ទប់សវនាការ ព្រមទាំងវីដេអូបង្ហាញអំពីលំនាំសវនាការ ដែល CMS បាន រៀបចំសាកល្បង។

២. ការសង្កេត

- 14. សហមេធាវីនាំមុខនឹងដាក់សារណាអំពីគំរូ ទាក់ទងនឹង (១) ការចូលរួមដោយផ្ទាល់ (២) ការចូល រួមពីចម្ងាយ និង (៣) សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

២.២ ការសង្កេតពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមផ្ទាល់

- 15. សហមេធាវីនាំមុខសូមបញ្ជាក់ឡើងវិញពីការចង់បានយ៉ាងខ្លាំងរបស់ខ្លួននូវការចូលរួមសវនាការ ដោយផ្ទាល់ ប្រសិនបើអាចធ្វើទៅបានដោយសុវត្ថិភាព¹⁴។ ប៉ុន្តែ សហមេធាវីនាំមុខនៅតែព្រួយ បារម្ភយ៉ាងខ្លាំងអំពីហានិភ័យដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងដំណើរការសវនាការដោយផ្ទាល់ ដោយមិន មានអនុវត្តវិធានការកាត់បន្ថយហានិភ័យ ដោយផ្អែកលើយោបល់ប្រឹក្សារបស់អ្នកជំនាញដោយ ត្រឹមត្រូវ។ មរណភាពរបស់ជនជាប់ចោទភ្លាមៗក្រោយសវនាការរបស់តុលាការ MICT នៅទីក្រុង Arusha នាពេលថ្មីៗនេះ¹⁵ បានបញ្ជាក់អំពីភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃបញ្ហាដែលស្ថិតក្នុងការពិភាក្សានេះ។ ក៏

¹³ ឯកសារ F64.1 អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីប្រធាន CMS ធ្វើជូនអង្គជំនុំជម្រះ ចំណងជើងថា “សេចក្តីជូនដំណឹងអំពី ការត្រៀមលក្ខណៈរួចរាល់សម្រាប់សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២” ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។

¹⁴ ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល គ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ២៣-៣០។

¹⁵ សូមមើល ឧបសម្ព័ន្ធ ក សម្ងាត់។ តុលាការ MICT រឿងក្តីរវាង *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Maximilien Turinabo* និងជនជាប់ចោទ ផ្សេងទៀត សំណុំរឿងលេខ MICT-18-116-T, សេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងនឹង Maximilien Turinabo ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ (“ក្រោយពីការរឿងកថា លោក Turinabo បានធ្លាក់ខ្លួនឈឺយ៉ាងធ្ងន់នៅក្នុងអំឡុងពេលតាំងរឿង ក្តី និងត្រូវបានបញ្ជូនទៅព្យាបាលតាមរយៈយន្តការរបស់តុលាការទៅកាន់ទីក្រុងនៃរ៉ូប៊ី សាធារណរដ្ឋកេនយ៉ា នៅថ្ងៃទី២៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ ដែលគាត់បានសម្រាកព្យាបាលនៅទីនោះ” ទំព័រ ៣ (“ក្រោយពីការកត់សម្គាល់ថា លោក Turinabo និងក្រុមបញ្ជី ដោយផ្អែកតាមរបាយការណ៍ទទួលបានពីមន្ត្រីសុខាភិបាលនៅសាខាអារូស្យានៃយន្តការនេះ ដែលបានជូនដំណឹងមកខ្ញុំនៅថ្ងៃ អាទិត្យ ទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ថា លោក Turinabo បានស្លាប់ពីព្រឹកមិញនេះ”)។ *សូមមើលផងដែរ* រឿងក្តីរវាង *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Maximilien Turinabo និងជនជាប់ចោទផ្សេងទៀត*, សំណុំរឿងលេខ MICT-18-116-T, ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រ ១ បន្ទាត់ទី ៤ ដល់ទំព័រ ២ បន្ទាត់ទី ៤។ ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រ ២ បន្ទាត់ទី ២៥ ដល់ទំព័រ ៩ បន្ទាត់ទី ១០។ ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រ ១ បន្ទាត់ទី ៤ ដល់ទំព័រ ២ បន្ទាត់ទី ៩ (“ចៅក្រម JOENSEN: អរុណស្ល្នី! ថ្ងៃនេះយើងនឹងមានការបង្ហាញពីសំណាក់មេធាវីការពារក្តីរបស់លោក Munyeshuli និងការផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់តា

មានការលើកឡើងផងដែរថា វិធានការដែលអនុវត្តដោយតុលាការអន្តរជាតិដទៃ មិនអាចសន្មត បានថាជាការអនុវត្តដ៏ល្អឡើយ។ សហមេធាវីនាំមុខសូមសង្កត់ធ្ងន់អំពីការជឿជាក់របស់ខ្លួនដែលថា អាចមានលទ្ធភាពក្នុងការរៀបចំសវនាការដោយមានការចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងកម្រិតមួយ ប៉ុន្តែ ចំណុចនេះចាំបាច់ត្រូវតែផ្អែកលើយោបល់ប្រឹក្សាត្រឹមត្រូវ។

- 16. ហេតុដូច្នោះ សហមេធាវីនាំមុខសូមស្នើដោយទទួលបានដល់អង្គជំនុំជម្រះឱ្យត្រួតពិនិត្យលើការបង្កើត ពិធីសារសម្រាប់សវនាការដោយផ្ទាល់ ដែលផ្អែកលើការអនុវត្តល្អ និងជំនាញវិទ្យាសាស្ត្រពិតប្រាក ដ។ ផ្អែកលើសំអាងហេតុដែលបានរៀបរាប់ខាងក្រោម សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងថា នៅ ពេលនេះ អង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់បានទទួលយោបល់ប្រឹក្សាក្នុងលក្ខណៈបែបនេះនៅឡើយទេ។ របាយការណ៍អ្នកជំនាញ គួរស្វែងរកពីប្រភពដែលមានគុណវុឌ្ឍន៍ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាពាក់ ព័ន្ធទាំងអស់ ព្រមទាំងពន្យល់អំពីមូលហេតុរបស់ខ្លួនផង។

២.២.២ មិនមានអនុសាសន៍ទាល់តែសោះ អំពីការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

- 17. ដូចដែលសហមេធាវីនាំមុខបានបញ្ជាក់កន្លងមកហើយ¹⁶ ការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅក្នុងសវនាការ គឺជាការទទួលស្គាល់យ៉ាងសំខាន់ និងការអនុវត្តឋានៈរបស់ពួកគេ ក្នុងនាមជា ភាគី។ មានការអនុវត្តស្របគ្នាទាំងស្រុងនៅក្នុងការងាររបស់តុលាការ ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានវត្តមាននៅក្នុងសាលសវនាការ¹⁷។ ទោះបីជាកាលៈទេសៈបច្ចុប្បន្ន អាចមានភាពធ្ងន់ធ្ងរគ្រប់

ត់។ មុននឹងយើងចាប់ផ្តើម ក្រឡាបញ្ជីបានជូនដំណឹងមកយើងកាលពីយប់មិញថា ក្រឡាបញ្ជីនឹងចេញផ្ទៃព្យាបាលសមហេតុផល សម្រាប់លោក Turinabo នៅពេលដែលគាត់បានសម្រាកព្យាបាលនៅទីក្រុងណែរូប៊ី ប្រទេសកេនយ៉ា។ ខ្ញុំរីករាយណាស់ចំពោះ សេចក្តីសម្រេចនេះ។ តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំ វាក៏ផ្តល់ការទទួលស្គាល់ដល់ការទទួលខុសត្រូវនៃយន្តការតុលាការចំពោះលោក Turinabo ដែលជាជនចុងចោទក្រីក្រ និងមិនមែនជាអ្នកចូលរួមដោយស្ម័គ្រចិត្តនៅក្នុងសវនាការនេះទេ ហើយគាត់បានធ្លាក់ខ្លួន ឈឺធ្ងន់ ពេលគាត់ស្ថិតនៅក្រុងអារូស្ស៊ា ដោយការអនុវត្តសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់គាត់ដើម្បីទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយមានវត្តមាន របស់គាត់”)។ សហមេធាវីនាំមុខកត់សម្គាល់ឃើញថា រូបថតមួយសន្លឹកនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទាំងនេះមាននៅក្នុងឯកសារ F61/3/1.1.1 ឧបសម្ព័ន្ធ កៈ រូបថតជាច្រើនសន្លឹកមកពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) និងយន្តការដោះស្រាយរឿងក្តីអន្តរជាតិដែលនៅសេសសល់របស់ អ.ស.ប សម្រាប់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០២១ ទំព័រ៥។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៧, ៨, ៩, ១០។

¹⁶ ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល គ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ២៨-៣០, ៣៤។

¹⁷ ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ៣០។

គ្រាន់ ដើម្បីជាយុត្តិកម្មសម្រាប់ការកែប្រែការអនុវត្តបែបនេះក្តី តែចំណុចនេះមិនត្រូវត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយមិនមានការពិចារណាសមស្រប ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធឡើយ។

- 18. ហេតុដូច្នោះ សហមេធាវីនាំមុខ បានស្នើថា បញ្ហានេះត្រូវត្រូវបានពិចារណានៅក្នុងការរៀបចំផែនការ សម្រាប់សវនាការ។ បញ្ហានៃការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ច ប្រជុំក្រៅផ្លូវការជាមួយការិយាល័យរដ្ឋបាល និងនៅក្នុងសំណើសុំធនធានប្រចាំត្រីមាស ដែលតម្រូវ ដោយ UNAKRT ពីសហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ។ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ភាពចាំបាច់លើបញ្ហានេះ ដែលត្រូវយកទៅពិចារណា នៅពេលវាយតម្លៃលើហានិភ័យ និងគំរូសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវ បានលើកឡើងដោយផ្ទាល់ក្នុងសារអេឡិចត្រូនិកពីសហមេធាវីនាំមុខ ធ្វើជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះ¹⁸។
- 19. ជាការគួរឱ្យសោកស្តាយ ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនបានផ្តល់ការ ពិចារណាចំពោះការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ តាមដែលសហមេធាវីនាំមុខបានដឹង មិនមានការស្វែងរកគោលការណ៍ណែនាំ ដើម្បីដោះស្រាយលើបញ្ហាជាច្រើន ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយ ការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឡើយ ដូចជា ថាតើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប៉ុន្មាននាក់ ដែល អាចចូលរួមសវនាការដោយសុវត្ថិភាព នៅទីតាំងណា តើគួរកំណត់ពួកគេតាមរបៀបណា (ដូចជា យកតែពីភ្នំពេញ ឬអ្នកដែលបានចាក់វ៉ាក់សាំងគ្រប់ដួស) ឬថាតើពួកគាត់ត្រូវបានដឹកជញ្ជូនដោយ សុវត្ថិភាព តាមរបៀបណា ដើម្បីមកចូលរួមសវនាការ។ អនុស្សរណៈរបស់ CMS បានបញ្ជាក់អំពី ការត្រៀមរៀបចំរួចរាល់សម្រាប់ដំណើរការសវនាការ ពុំបានលើកឡើងអំពីការសម្របសម្រួលជូន ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះឡើយ¹⁹។ រូបថតបង្ហាញអំពីការកែសម្រួលបន្ទប់សវនាការដែល បានភ្ជាប់មកជាមួយ ដូចបានចែកជូនកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ បង្ហាញថា កៅអី សម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានដកចេញ។ សហមេធាវីនាំមុខពុំបានទទួលព័ត៌មានពីផ្នែក ណាមួយនៃការិយាល័យរដ្ឋបាលអំពីករណីនោះឡើយ។

២.២.៣ ភាពខ្វះខាតនៃឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍

- 20. បើទោះជាមិនគិតអំពីការដែលថា ឯកសារនេះមិនបានពិភាក្សាអំពីការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ ប្បវេណី ក៏សហមេធាវីនាំមុខយល់ថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិន

¹⁸ អ៊ីមែលពីសហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ ធ្វើជូនមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ពាក់ព័ន្ធនឹង “សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងសំណុំរឿង ០០២/ ០២-១២១២-១២១ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ១២:៤២ នាទីរសៀល។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១១។

¹⁹ ឯកសារ F64.1 អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីប្រធាន CMS ធ្វើជូនអង្គជំនុំជម្រះ ចំណងជើងថា “សេចក្តីជូនដំណឹងអំពី ការត្រៀមលក្ខណៈរួចរាល់សម្រាប់សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២” ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។

បានផ្តល់មូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់សម្រេចលើគំរូនៃការចូលរួមក្នុងសវនាការដោយផ្ទាល់ឡើយ²⁰

។ ឯកសារនេះមិនអាចចាត់ទុកថាជាការវាយតម្លៃរបស់អ្នកជំនាញឡើយ ហើយឯកសារនេះបង្ហាញពីកំហុសចម្បងៗជាច្រើន។

២.២.៣.២ ជំនាញ

21. ដូចដែលការិយាល័យរដ្ឋបាលផ្ទាល់បានបង្ហាញឱ្យឃើញដោយត្រឹមត្រូវ²¹ បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺកូវីដ១៩ ប្រហែលជាទាមទារនូវយោបល់របស់អ្នកជំនាញ។ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងដោយគោរពថា ជំនាញបែបនេះគឺជាការចាំបាច់ សម្រាប់បញ្ហាទាក់ទងនឹង វិធានការកាត់បន្ថយហានិភ័យពីជំងឺកូវីដ ១៩ នៅក្នុងសាលសវនាការ។ ការផ្តល់អនុសាសន៍លើវិធានការបែបនេះ ទាមទារនូវការយល់ដឹង ថាតើជំងឺកូវីដ ១៩ ឆ្លងតាមរបៀបណា ដូច្នោះហើយអាចកាត់បន្ថយជាអតិបរមានូវការចម្លងនៅក្នុងបរិស្ថានជាក់លាក់មួយ។ បញ្ហាអស់ទាំងនេះគឺជាកម្មវត្ថុនៃការស្រាវជ្រាវច្បាស់លាស់ និងពាក់ព័ន្ធនឹងការយល់ដឹងនៅក្នុងសហគមន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ដូចដែលនឹងបង្ហាញនៅក្នុងសារណាខាងក្រោម។

22. ប៉ុន្តែ ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ទោះជាក្នុងករណីណាក្តី មិនអាចចាត់ជា របាយការណ៍អ្នកជំនាញឡើយ។ របាយការណ៍នេះមិនបានបង្ហាញអំពីសញ្ញាណមួយ ជារបាយការណ៍ “អ្នកជំនាញ” ដែលជាលក្ខណៈពិសេសផងដែរ ដែលធ្វើឱ្យរបាយការណ៍អ្នកជំនាញ មានប្រយោជន៍ និងអាចជឿជាក់បាន និងជាមូលដ្ឋានដែលចៅក្រមអាចធ្វើការវាយតម្លៃបាន។ សំខាន់បំផុតនោះ៖

(១) ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនបានបង្ហាញថា ហត្ថលេខីនៃរបាយការណ៍នោះ មានជំនាញលើការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្លង ឬជំនាញពាក់ព័ន្ធ (ដូចជា អេពីដេមីសាស្ត្រ (epidemiology) វិសាណូសាស្ត្រ (virology) ឬការគ្រប់គ្រងរោគរាតត្បាត)។ មិនមាន

²⁰ សហមេធាវីនាំមុខ កត់សម្គាល់ថា ការកែសម្រួលបន្តរបស់សវនាការដែល CMS បានជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះ និងភាគីកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ បានផ្អែកលើឯកសារ IOM។ សូមមើល ឯកសារ F64.1 អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីប្រធាន CMS ធ្វើជូនអង្គជំនុំជម្រះ ចំណងជើងថា “សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការត្រៀមលក្ខណៈរួចរាល់សម្រាប់សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២” ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ២ កថាខណ្ឌ ៤។

²¹ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៣។

ការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីគុណវុឌ្ឍិលើការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្កងរបស់ពួកគេឡើយ។ បទពិសោធន៍ តែមួយដែលបានលើកឡើង គឺទាក់ទងជាមួយនឹង ការតាមដានតាមប្រព័ន្ធសោតទស្សន៍ ជាមួយ បុគ្គលិកអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលស្ថិតក្នុងចត្តាឡីស័ក ឬមន្ទីរពេទ្យ និងការប្រឹក្សាពាក់ព័ន្ធនឹង ការចាក់វ៉ាក់សាំង មិនមែនការងារគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្កងឡើយ។

(២) ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនបានផ្តល់ព័ត៌មានអំពី ការណែនាំ ដែលការិយាល័យរដ្ឋបាល បានផ្តល់ទៅហត្ថលេខីនៃឯកសារនោះឡើយ។ អ្នកអានមិនអាចស្វែង យល់បាន ថាតើភារកិច្ចនោះគឺជាអ្វី។ មិនមានភាពច្បាស់លាស់ថាតើ អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរ ប្រវេសន៍ ត្រូវបានស្នើឱ្យផ្តល់ប្រឹក្សាលើហានិភ័យដែរឬអត់នោះផង។ នៅត្រង់ចំណុចមួយ ឯកសារ របស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ បានបញ្ជាក់ថា អនុសាសន៍បន្ថែមរបស់ខ្លួនមានចេតនា “ដើម្បីដំណើរការសវនាការតុលាការ ឱ្យបានរលូន”²²។ បន្ថែមពីលើនេះ មិនមានព័ត៌មានអំពី ព័ត៌មានជាក់ស្តែងអ្វីខ្លះ ដែលបានផ្តល់សម្រាប់គោលបំណងនៃការវាយតម្លៃនេះ។ ឧទាហរណ៍ របាយការណ៍មិនបានបង្ហាញអំពីព័ត៌មានណាមួយដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ ពាក់ព័ន្ធនឹងទំហំនៃសាល សវនាការ ប្រព័ន្ធបឺតខ្យល់ដែលកំពុងប្រើប្រាស់ ឬស្ថានភាពចាក់វ៉ាក់សាំងរបស់អ្នកចូលរួម (ក្រៅពី ខៀវ សំផន)។

(៣) ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនបានបង្ហាញថា តើគោលការណ៍ ណែនាំ ឧបករណ៍ ប្រភព ឬការសន្មតណាមួយ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ សម្រាប់អនុសាសន៍របស់ខ្លួនឡើ យ។ កត្តាទាំងអស់នេះសំខាន់ខ្លាំងណាស់ នៅក្នុងបរិបទនៃជំងឺកូវីដ ១៩ ព្រោះចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យាសា ស្ត្រ និងគោលការណ៍ណែនាំផ្លូវការ មានការប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដែលបង្កើតជាហានិភ័យ ប្រសិនបើពឹងផ្អែកលើប្រភពដែលហួសពេល។ មិនមានការយោងទៅរកគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន ណាមួយ ឬមានការផ្តល់សំអាងហេតុ សម្រាប់អនុសាសន៍ដែលបានផ្តល់នោះឡើយ។ ជា ឧទាហរណ៍ មានការផ្តល់អនុសាសន៍ថា ចំនួនមនុស្សនៅក្នុងសាលសវនាការ និងសាលសាធារណៈ គួរកម្រិតត្រឹម ៣០នាក់ និង៥០នាក់ ប៉ុន្តែ មិនមានការពន្យល់ថាតើ ចំនួននេះត្រូវបានទាញចេញ ដោយរបៀបណា ឬថាតើកម្រិតហានិភ័យ និងប្រែប្រួលទៅជាបែបណា ប្រសិនបើកែសម្រួលលើ ចំនួនទាំងនេះ។

²² ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ១៩ KH ERN 01669043 ។

- 23. ដោយមិនមានធាតុផ្សំគន្លឹះអស់ទាំងនេះ អ្នកអានមិនអាចវាយតម្លៃអំពីអត្ថប្រយោជន៍នៃអនុសាសន៍ដែលលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍ឡើយ។ ចំណុចនេះកាន់តែមានភាពជាក់ស្តែង ដោយសារតែអនុសាសន៍ទាំងនោះ មានអនុសាសន៍មួយចំនួន សូម្បីតែសាមញ្ញជនក៏យល់ថា ហាក់ដូចជាមានបញ្ហា (នឹងពិភាក្សានៅផ្នែកខាងក្រោម)។ អនុសាសន៍ពីអ្នកជំនាញបែបនេះ គួរត្រូវបានពន្យល់ និងផ្តល់យុត្តិកម្ម ដោយយោងទៅមូលហេតុ និងប្រភព។
- 24. សហមេធាវីនាំមុខទទួលស្គាល់ថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនមែនត្រូវបានរៀបចំជា “របាយការណ៍អ្នកជំនាញ” ផ្លូវការនោះឡើយ²³។ ទោះបីជាសហមេធាវីនាំមុខរំពឹងថា ការិយាល័យរដ្ឋបាលនឹងស្វែងរកការវាយតម្លៃពីអ្នកជំនាញ (ការរំពឹងទុកដែលហាក់ដូចជាដូចគ្នា និងការរំពឹងទុករបស់អង្គជំនុំជម្រះ²⁴) តែចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល មិនបានប្រើប្រាស់ពាក្យ “អ្នកជំនាញ” ឡើយ ពាក់ព័ន្ធនឹងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ឬអ្នកតំណាងអង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ដែលតាក់តែងឯកសារនោះ។ ប្រាកដណាស់ថា មិនមានការលើកឡើងណាមួយថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មានចេតនាគោរពតាមបទដ្ឋាន ដែលរំពឹងទុកជាទូទៅ ពីរបាយការណ៍អ្នកជំនាញ ដែលបានដាក់តាមវិធាន ៣១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងឡើយ។
- 25. ទោះជាបែបនេះក្តី លក្ខណៈពិសេស ដែលមានជាប្រចាំនៅក្នុងរបាយការណ៍អ្នកជំនាញ មានអត្ថិភាពនៅទីនេះ។ នោះគឺជាកត្តាដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកធ្វើការសម្រេច អាចវាយតម្លៃលើសំអាងហេតុ និងការសន្និដ្ឋាន ឬអនុសាសន៍ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍²⁵។ ទាំងនេះគឺជា

²³ ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ-១៩ KH ERN 01669043 (តំណាងអង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍បានធ្វើទស្សនកិច្ចនៅ “បរិវេណ អ.វ.ត.ក ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ និងផ្តល់អនុសាសន៍ និងមតិយោបល់ពាក់ព័ន្ធនឹងវិធានការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្លងរាតត្បាត”)។

²⁴ អ៊ីមែលពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ពាក់ព័ន្ធនឹង “សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ-ដែលត្រូវបានកំណត់ពេលឡើងវិញសម្រាប់សវនាការពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១” ចុះថ្ងៃទី១២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាយ៉ាង ១០:១៥ នាទី រសៀល ។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១២។

²⁵ ឯកសារ E215 សេចក្តីសម្រេចលើការចាត់តាំងអ្នកជំនាញ ចុះថ្ងៃទី៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌ ១៥ (អ្នកជំនាញគឺជា “បុគ្គលទាំងឡាយដែលមានជំនាញពាក់ព័ន្ធ ឬចំណេះដឹងឯកទេស ដែលទទួលបានតាមរយៈការអប់រំ បទពិសោធន៍ ឬការបណ្តុះបណ្តាលនៅក្នុងវិស័យជំនាញដែលបានស្នើសុំ។ ... នៅក្នុងការកំណត់ថាតើបុគ្គលណាម្នាក់មានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកោះហៅជាអ្នកជំនាញនោះ អង្គជំនុំជម្រះអាចពិនិត្យមើល ប្រវត្តិរបស់អង្គការ អត្ថបទស្នាដៃបោះពុម្ពផ្សាយ ឬព័ត៌មានផ្សេងៗទៀតរបស់បុគ្គលរូបនេះ ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទជំនាញដែលត្រូវការ រួមទាំង តួនាទីពីមុន និងបច្ចុប្បន្នរបស់អ្នកជំនាញដែលបានស្នើ”)។ តុលាការ ICTY រឿងក្តីរវាង រដ្ឋអាជ្ជា ទល់នឹង Strugar សំណុំរឿងលេខ IT-01-42-A សាលដីកា ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ

លក្ខណៈពិសេស ដែលផ្តល់ដល់សេចក្តីសន្តិដ្ឋានរបស់ “អ្នកជំនាញ” នូវតម្លៃខ្ពស់ជាងទស្សនៈរបស់ សាមញ្ញជន។ ការដកចេញដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌ២២ ខាងលើ ធ្វើឱ្យមានភាពមិន ច្បាស់លាស់ ថាហេតុអ្វីទើបឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ត្រូវបានផ្តល់ តម្លៃក្នុងលក្ខណៈបែបនេះ។

26. នៅក្នុងបញ្ហាបច្ចុប្បន្ននេះ អង្គជំនុំជម្រះត្រូវបានតម្រូវឱ្យធ្វើសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួល ខុសត្រូវយ៉ាងធំចំពោះសុខភាព និងសុវត្ថិភាពរបស់អ្នកចូលរួមសវនាការ។ មិនគួររំពឹងថា អង្គជំនុំ ជម្រះត្រូវសម្រេចបែបនេះ ដោយមិនមានគោលការណ៍ណែនាំ ដែលលម្អិត និងមានសំអាងហេតុ ដែលជាយុត្តិកម្មគ្រប់គ្រាន់នោះឡើយ។

២.២.៣.៣ ខ្លឹមសារនៃឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ដែលបណ្តាលឱ្យមានការព្រួយ បារម្ភ

27. ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានរៀបរាប់ពីឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរ ប្រវេសន៍ថាបានផ្តល់ “អនុសាសន៍ស្របតាមបទដ្ឋានសុខាភិបាលសម្រាប់កូរីដេវ”²⁶។ ប៉ុន្តែ មិន មានភាពច្បាស់លាស់ថាតើ បទដ្ឋានណាមួយដែល ការិយាល័យរដ្ឋបាលចង់សំដៅទៅរក ហើយ សហមេធាវីនាំមុខមានក្តីបារម្ភអំពីចំណុចជាច្រើនដែល អនុសាសន៍របស់ឯកសារអង្គការអន្តរជាតិ ខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ហាក់ដូចជាដាក់ចេញពីមតិផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្របច្ចុប្បន្នលើការអនុវត្តល្អនៃការ គ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្លង សម្រាប់ជំងឺកូរីដេវ ១៩ ឬមិនមានយុត្តិកម្មវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលអាចមាន

២០០៨ កថាខណ្ឌ ៥៨ (“នៅពេលធ្វើការវាយតម្លៃរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ជាទូទៅ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវវាយតម្លៃ ថាតើវាមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ដូចទៅនឹងប្រភពទាំងឡាយដែលត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីជាការគាំទ្រដល់សេចក្តីសន្និដ្ឋាន នានារបស់ខ្លួនដែរ ឬអត់ និងថាតើសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងនោះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយឯករាជ្យ និងឥតលំអៀងដែរឬយ៉ាងណា”)។ រឿងក្តីរវាង រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Popović សំណុំរឿងលេខ IT-05-88-AR73.2 សាលដីកាសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាន់បង្ខំរួម គ្នារបស់មេធាវីការពារក្តី ពាក់ព័ន្ធនឹងឋានៈរបស់ Richard Butler ជាសាក្សីជំនាញ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ ២៩ (“អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍បញ្ជាក់ពីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា មុនពេលទទួលយកភស្តុតាង របស់ Butler ក្នុងនោះ អង្គជំនុំជម្រះនឹងត្រូវពិចារណា “ថាតើមានតម្លាភាពនៅក្នុងវិធីសាស្ត្រ ព្រមទាំងប្រភពទាំងឡាយដែល សាក្សីជំនាញបានប្រើប្រាស់ដែរឬយ៉ាងណា រួមទាំងអង្គហេតុដែលបានរកឃើញ ឬដែលបានសន្មត ដែលសាក្សីជំនាញបាន សំអាង”)។

²⁶ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៧។

ណាមួយ។ មិនមានការពន្យល់នៅក្នុងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ឡើយ អំពីមូលហេតុអ្វីដែលវិធីសាស្ត្រទាំងនេះត្រូវបានផ្តល់ជាអនុសាសន៍។

ការឆ្លងតាមខ្យល់

28. បញ្ហាដែលជាការបារម្ភខ្លាំងបំផុតសម្រាប់សហមេធាវីនាំមុខគឺថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិ ខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ហាក់ដូចជាផ្តោតទៅលើ គំនិតដែលហួសសម័យអំពីជំងឺកូរីដ ១៩²⁷ ដែលឆ្លង ជាសំខាន់តែតាមរយៈតំណក់ទឹកចេញពីប្រព័ន្ធដកដង្ហើម។ អត្ថបទថ្មីៗនេះមួយនៅក្នុងទស្សនាវដ្តី *The Lancet* បានពន្យល់អំពីផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្លងតាមវិធីសាស្ត្រ បែបនេះ៖

ប្រសិនបើមេរោគឆ្លង សាយភាយជាចម្បងតែតាមរយៈ តំណក់ទឹកចេញពីប្រព័ន្ធដកដង្ហើម ដែលធ្លាក់ចុះយ៉ាងលឿននោះ វិធានការគ្រប់គ្រងសំខាន់ គឺ *កាត់បន្ថយការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ ការសម្អាតបរិវេណ របាំងផ្ទាល់ គម្លាតពីគ្នា ការប្រើប្រាស់ម៉ាស់នៅក្នុងគម្លាតតំណក់ទឹក អនាម័យប្រព័ន្ធដង្ហើម* និងការពាក់ឧបករណ៍ការពារកម្រិតខ្ពស់ សម្រាប់តែនីតិវិធីថែរក្សា សុខភាព ពីការខ្ចាតចេញតំណក់តូចៗប៉ុណ្ណោះ។ គោលនយោបាយបែបនេះ មិនចាំបាច់ត្រូវ ញែកចេញរវាងបរិវេណបិទជិត ឬបរិវេណខាងក្រៅឡើយ ដោយសារតែយន្តការដោយ សារទំនាញផែនដី សម្រាប់ការចម្លង មានលក្ខណៈប្រហែលគ្នាសម្រាប់ស្ថានភាពទាំងពីរ។ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមេរោគចម្លងជាចម្បងគឺនៅក្នុងខ្យល់ បុគ្គលម្នាក់អាចមានលទ្ធភាពឆ្លងបាន នៅពេលដែលគេស្រូបយកចំហាយ ដែលភាយចេញនៅពេលបុគ្គលដែលមានមេរោគ ដក ដង្ហើមចេញ និយាយ ស្រែក ច្រៀង កណ្តាស់ ឬក្អក។ ដើម្បីកាត់បន្ថយការចម្លងមេរោគ តាមខ្យល់ ទាមទារនូវវិធានការដើម្បីជៀសវាងការស្រូបយកចំណាយ ដែលមានមេរោគ ចម្លង ដែលវិធានការទាំងនោះរួមមាន *ប្រព័ន្ធបិទខ្យល់ ប្រព័ន្ធចម្រោះខ្យល់ ការកាត់បន្ថយ ការជួបជុំមនុស្សច្រើន និងកាត់បន្ថយពេលវេលា នៅក្នុងទីកន្លែងបិទជិត ការប្រើប្រាស់ម៉ាស់ រាល់ពេលនៅក្នុងទីកន្លែងបិទជិត ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះគុណភាពម៉ាស់ និងការពាក់ឱ្យ*

²⁷ សហមេធាវីនាំមុខទទួលស្គាល់ថា ជំងឺកូរីដ-១៩ គឺជាជំងឺដែលល្អិតល្អន់មកពីការចម្លងវីរុស SARS-CoV-2 ហើយហេតុដូច្នោះ វាកាន់តែត្រឹមត្រូវក្នុងការហៅថាជាការចម្លងវីរុស SARS-CoV-2។ ក៏ប៉ុន្តែ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់លទ្ធភាពឱ្យមនុស្សធម្មតា យល់ដឹងជាក្នុងកម្រិតខ្ពស់ សហមេធាវីនាំមុខនឹងអនុវត្តតាមការប្រើប្រាស់ជាធម្មតាដែលហៅទៅជាការឆ្លងជំងឺកូរីដ-១៩ នៅក្នុង ការដាក់ឯកសារនេះជូន។

ជិត្ត ព្រមទាំងសម្ភារៈការពារគុណភាពខ្ពស់ សម្រាប់បុគ្គលិកសុខាភិបាល និងអ្នកធ្វើការ
ជួរមុខ²⁸។ [ដោយបញ្ជាក់បន្ថែម]

29. ពីដំបូង មានការជឿជាក់ថា ជំងឺកូវីដ ១៩ ឆ្លងជាចម្បង ឬឆ្លងតែតាមដំណាក់ទឹក និងការប៉ះពាល់តែ
ប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែ ចំណុចនេះបានផ្លាស់ប្តូរនាពេលក្រោយមក។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ការឆ្លងតាមការប៉ះ
ពាល់ ត្រូវបានគេគិតថា កម្រទៅវិញ²⁹។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ មានការកើនឡើងនូវការយកចិត្ត
ទុកដាក់ អំពីការឆ្លងតាមខ្យល់។ នាពេលនេះ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជាច្រើនបានប្រកាន់យកជំហរដែលថា
មេរោគ “ឆ្លងជាចម្បងតាមខ្យល់”³⁰ [ដោយបញ្ជាក់បន្ថែម]។ ពួកគេរាប់រយនាក់ បានបញ្ចុះបញ្ចូល

²⁸ Greenhalgh T, Jiminez JL និងអ្នកផ្សេងទៀត, The Lancet, “មូលហេតុវិទ្យាសាស្ត្រទាំងដប់ដែលអះអាងពីការឆ្លងវីរុស
SARS-CoV-2 តាមខ្យល់”, វ្យល្យម ៣៩៧, លេខ ១០២៨៥, ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៣។*

²⁹ សូមមើល ឧទាហរណ៍: USCDC, ព័ត៌មានសង្ខេបស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ: វីរុស SARS-CoV-2 និងការឆ្លងពីផ្ទៃខាងក្រៅ
(Fomite) មកលើបរិយាកាសសហគមន៍នៅក្នុងបន្ទប់, ដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព នៅថ្ងៃទី៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។ ECDC, ការ
ឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៤, ១៥។*

³⁰ Greenhalgh T, Jiminez JL និងអ្នកផ្សេងទៀត, The Lancet, “មូលហេតុវិទ្យាសាស្ត្រទាំងដប់ដែលគាំទ្រដល់ការឆ្លងវីរុស
SARS-CoV-2 តាមខ្យល់”, វ្យល្យម ៣៩៧, លេខ ១០២៨៥, ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។ *សូមមើល ផងដែរ: Martin Z.
Bazant និង John W. M. Bush, កិច្ចដំណើរការនៃវិទ្យាសាស្ត្រជាតិស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ (PNAS), “គោលការណ៍ណែនាំដើម្បីកម្រិត
ការឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩ តាមខ្យល់នៅក្នុងបន្ទប់”, 118 (17) e2018995118, ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។ Martin Z. Bazant
, Ousmane Kodio និងអ្នកផ្សេងទៀត, “ការតាមដានពិនិត្យ arbon dioxide ដើម្បីកំណត់បរិមាណហានិភ័យពីការឆ្លងជំងឺកូវីដ-
១៩ តាមខ្យល់នៅក្នុងបន្ទប់”, ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ (in pre-print)។ Parham Azimi, Zahra Keshavarz និងអ្នកផ្សេងទៀត, កិច្ច
ដំណើរការនៃវិទ្យាសាស្ត្រជាតិស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ (PNAS), “[Mechanistic transmission modeling of COVID-19 on
the Diamond Princess cruise ship demonstrates the importance of aerosol transmission](#)”, 118 (8) e2015482118,
ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១។ Nature (editorial), “វីរុសកូរ៉ូណាស្ថិតនៅក្នុងខ្យល់ - មានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងពេកទៅលើ
ផ្ទៃខាងក្រៅ”, ចុះថ្ងៃទី២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១។ Lindsey Marr, Shelly Miller និងអ្នកផ្សេងទៀត, “សំណួរដែលត្រូវបានសួរជា
ញឹកញាប់ស្តីពីការការពារខ្លួនអ្នកពីការឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩ តាមសារធាតុ”, បានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព នៅថ្ងៃទី៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២១។
Kimberly A. Prather, Linsey C. Marr និងអ្នកផ្សេងទៀត, “ការឆ្លងវីរុស SARS-CoV-2 តាមខ្យល់”, *វិទ្យាសាស្ត្រ*, ចុះថ្ងៃទី
១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២០, ទំព័រ ៣០៣-៣០៤។ Ma J, Qi X, Chen H និងអ្នកផ្សេងទៀត, “អ្នកជំងឺកូវីដ-១៩ នៅក្នុងដំណាក់កាល
ដំបូងៗបញ្ចេញ SARS-CoV-2 តាមដង្ហើមចេញច្រើនលានដងក្នុងមួយម៉ោង”, Clin Infect Dis, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ
២០២១។ វិទ្យាសាស្ត្រជាតិស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ, វិស្វកម្ម, ឱសថ, “ការឆ្លង SARS-CoV-2 តាមខ្យល់: កិច្ចដំណើរការនៃសិក្ខាសាលា -
ដោយសង្ខេប”, ខែតុលា ឆ្នាំ២០២០។ Stadnytskyi V, Bax CE, Bax A, Anfinrud P, កិច្ចដំណើរការនៃវិទ្យាសាស្ត្រជាតិស្តីពី
វិទ្យាសាស្ត្រ (PNAS), “អាយុជីវិតនៅតាមខ្យល់នៃដំណាក់ទឹកតូចៗតាមការនិយាយ និងសារៈសំខាន់ចម្បងរបស់តំណាក់ទឹកតូចៗ
នៅក្នុងការឆ្លងវីរុស SARS-CoV-2”, 117 (22) 11875-11877, ចុះថ្ងៃទី២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២០។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៣, ១៦, ១៧,
១៨, ១៩, ២០, ២១, ២២, ២៣, ២៤។**

ភ្នាក់ងារសុខាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ ឱ្យទទួលស្គាល់លើបញ្ហានេះ³¹ ដែលជាលទ្ធផលនាំឱ្យមាន ការកែប្រែលើគោលការណ៍ណែនាំជាផ្លូវការ³²។ បើទោះបីជាភ្នាក់ងារទាំងនោះមិនទាន់ទទួល ស្គាល់ថា នេះគឺជាជំងឺកូវីដ ១៩ ក្នុងការចម្លងមេរោគក្តី ប៉ុន្តែ នាពេលនេះ ពួកគេទទួលស្គាល់ថា ការចម្លងជំងឺកូវីដ ១៩ តាមខ្យល់ ពិតជាមាន³³។

30. ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ បានផ្តល់ជាឧទាហរណ៍នូវបញ្ហា ដែលបាន កំណត់នៅក្នុងការដកស្រង់ ចេញពីទស្សនាវដ្តី *The Lancet* ដែលបានដកស្រង់ពីខាងលើ។ ឯកសារ នោះបានផ្តល់អនុសាសន៍ រៀបចំផ្ទាំងកញ្ចក់បាំង ការលាងសំអាតដៃ ការសម្អាតផ្ទៃវត្ថុនានា គម្លាត សង្គម របាំងមុខ និងម៉ាស់ ដែលអាចដោះចេញនៅពេលនិយាយ។ វិធានការទាំងអស់នេះឆ្លើយតប ចំពោះការឆ្លងតាមតំណក់ទឹក ឬការប៉ះពាល់ ប៉ុន្តែ មិនបានឆ្លើយតបចំពោះការឆ្លងតាមខ្យល់ឡើយ។

³¹ នៅក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២០, អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រមកពីជុំវិញពិភពលោកបានចុះហត្ថលេខាលើលិខិតចំហរមួយ ស្តីពីស្ថាប័នជាតិ និង អន្តរជាតិដើម្បីទទួលស្គាល់ការចម្លងតាមខ្យល់: Lidia Morawka និង Lidia Morawka, “វាជាពេលវេលាដែលត្រូវដោះស្រាយ ពីការឆ្លងតាមខ្យល់នូវជំងឺកូវីដ-១៩ (COVID-19)”, *Clin Infect Dis*, ចុះថ្ងៃទី១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២០, ទំព័រ ២៣១១- ២៣១៣។ នៅក្នុងខែមករា ឆ្នាំ២០២១ ជនជាតិកាណាដាចំនួន ៣៦៣ នាក់ រួមទាំងអ្នកជំនាញផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រមួយចំនួន បាន អំពាវនាវឱ្យមានគោលការណ៍ណែនាំ, បទបញ្ជា, សារស្តីពីសុខភាពសាធារណៈសម្រាប់ជនជាតិកាណាដា ដើម្បីផ្តុះបញ្ចាំងពីការ ឆ្លងតាមខ្យល់: លិខិតចំហរ, *Ricochet*, “ពេលវេលាដែលរដ្ឋាភិបាលត្រូវទប់ស្កាត់យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់នូវការចម្លងជំងឺកូវីដ-១៩ តាមសារធាតុ” ចុះថ្ងៃទី៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១, អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជនជាតិអាមេរិកចំនួនដប់បីនាក់ បានសរសេរលិខិតទៅកាន់ទី ភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកអំពីតម្រូវការឱ្យមានវិធានការដើម្បីកម្រិតពីការប្រឈមនឹងការដកដង្ហើមចូលចំពោះជំងឺកូវីដ-១៩ “កម្ម វត្ថុ: វិធានការជាបន្ទាន់ តម្រូវឱ្យមានដើម្បីដោះស្រាយលើការប្រឈមនឹងការស្រូបចូលវីរុស SARS-CoV-2”, ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១។ នៅក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ និងបុគ្គលិកសុខាភិបាលជនជាតិអេស្ប៉ាញជាង ១០០ នាក់ បានសរ សេរលិខិតទៅកាន់អាជ្ញាធរអេស្ប៉ាញដោយស្នើសុំឱ្យចាត់វិធានការដោះស្រាយការឆ្លងតាមខ្យល់: *El Pais*, “[Es urgente abordar de forma coordinada la transmisión de covid por aerosoles](#)”, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ២៥, ២៦, ២៧, ២៨*។

³² ព័ត៌មានរបស់ អ.ស.ប, “អង្គការសុខភាពពិភពលោកចេញសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានថ្មីស្តីពីការចម្លងតាមខ្យល់ តាមរយៈ “ការចូល រួមយ៉ាងសកម្ម” ជាមួយអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ”, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០។ Roni Caryn Rabin និង Emily Anthes, សារ ព័ត៌មានញូយ៉កថែម, “វីរុសនេះ គឺជាការគំរាមកំហែងតាមខ្យល់, ការទទួលស្គាល់របស់ C.D.C” ចុះថ្ងៃទី៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០២១។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ២៩, ៣០*។

³³ *ជាឧទាហរណ៍ សូមមើល: USCDC*, ព័ត៌មានសង្ខេបស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ: វីរុស SARS-CoV-2 និងការចម្លងយ៉ាងខ្លាំងតាម ខ្យល់, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២០។ អង្គការសុខភាពពិភពលោក, ការចម្លងវីរុស SARS-CoV-2: ការជាប់ទាក់ទងសម្រាប់ ការប្រុងប្រយ័ត្នការពារការឆ្លង, ចុះថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២០។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣១, ៣២* ។

- 31. វិធានការតែមួយគត់ ដែលមាននៅក្នុងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ដែលឆ្លើយតបយ៉ាងច្បាស់លាស់ និងមានប្រយោជន៍ ចំពោះការឆ្លងតាមខ្យល់ គឺថា ត្រូវបើកចំហរទ្វារអនុសាសន៍ឱ្យផ្លាស់ប្តូរតម្រងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ជារៀងរាល់ថ្ងៃ មិនមានការពន្យល់តាមការយោងទៅលើកត្តាវិទ្យាសាស្ត្រណាមួយ ឬព័ត៌មានណាមួយ អំពីលក្ខណៈពិសេសនៃប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនត្រជាក់នៅក្នុងសាលសវនាការ និងកម្រិតនៃការចម្រោះនោះឡើយ³⁴។ លើសពីនេះទៀត មិនមានការវិភាគអំពីកត្តាគន្លឹះពាក់ព័ន្ធនឹងហានិភ័យនៃការឆ្លងតាមខ្យល់ឡើយ។ មិនមានការពិភាក្សាអំពីទំហំនៃសាលសវនាការ ឬសាលសាធារណៈ ឬអំពីលក្ខណៈនៃការបឺតខ្យល់ និងលំហូរខ្យល់ នៅតាមទីកន្លែងទាំងពីរនេះឡើយ³⁵។ មិនមានការពិចារណាទៅលើ ការប្រើប្រាស់កង្ហារ³⁶ ឬការតាមដានឧស្ម័ន CO2 ដើម្បីវាយតម្លៃលើលំហូរខ្យល់ឡើយ³⁷។ មិនមានការវិភាគថាតើ គួរ ឬមិនគួរពាក់ម៉ាស់ នៅពេលធ្វើបទបង្ហាញដែរ³⁸។
- 32. សហមេធាវីនាំមុខកត់សម្គាល់ដោយក្តីបារម្ភខ្លាំងថា មិនមានការវិភាគថាតើ វគ្គសវនាការខ្លី និងការសម្រាកវែង គួរត្រូវបានប្រើប្រាស់ដែរឬយ៉ាងណា បើទោះបីជាការពិតថា រយៈពេលដែលត្រូវស្ថិត

³⁴ ទំនាក់ទំនងរវាងប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងការឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩ មិនជាការបញ្ជាក់ចំពោះទេ – កម្លាំង និងទិសនៃលំហូរខ្យល់ព្រមទាំងសំណើមក្នុងខ្យល់ ត្រូវបានគេគិតថាជាកត្តានៅក្នុងការចម្លង។ ចរន្តខ្យល់បក់ឡើងវិញនៃខ្យល់ក្នុងបន្ទប់ទំនងជាបង្កើនការចម្លង។ តម្រងចម្រោះខ្យល់អាចមានផលប៉ះពាល់ខ្លះនៅក្នុងការកាត់បន្ថយការចម្លង ប៉ុន្តែគេបានគិតថា តម្រងចម្រោះMERV 13 តែមួយមុខ ឬមានកម្រិតខ្ពស់ជាងនេះ (រួមទាំងតម្រង HEPA) អាចមានផលប៉ះពាល់ណាមួយទៅលើភាគតូចៗនៃវីរុស SARS-CoV-2។ សូមមើល ECDC, ប្រព័ន្ធកម្តៅ ខ្យល់ចេញ-ចូល និងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ នៅក្នុងបរិបទនៃជំងឺកូវីត-១៩៖ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើកទីមួយ នៅថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២០។ ECDC, ខ្យល់ចេញ-ចូលនៅក្នុងអាគារ, ដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១។ សុខភាពសាធារណៈ: Ontario, ប្រព័ន្ធកម្តៅ ខ្យល់ចេញ-ចូល និងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ (HVAC) នៅក្នុងអាគារ និងជំងឺកូវីត-១៩, ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣៣, ៣៤, ៣៥។

³⁵ ចំពោះការជាប់ទាក់ទងនៃបញ្ហាបែបនេះ, សូមមើល អង្គការសុខភាពពិភពលោក, ផែនទីវិថីដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង និងធានាឱ្យមានខ្យល់ចេញ-ចូលក្នុងបន្ទប់បានល្អ នៅក្នុងបរិបទនៃជំងឺកូវីត-១៩, ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣៦ ។

³⁶ ចំពោះការប្រើប្រាស់កង្ហារ, សូមមើល ដូចខាងលើ។

³⁷ សូមមើល ឧទាហរណ៍, Martin Z. Bazant, Ousmane Kodio និងអ្នកផ្សេងទៀត, “ការតាមដានពិនិត្យ carbon dioxide ដើម្បីកំណត់បរិមាណហានិភ័យពីការឆ្លងជំងឺកូវីត-១៩ តាមខ្យល់នៅក្នុងបន្ទប់”, ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ (in pre-print)។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៧

³⁸ សូមមើល ឧទាហរណ៍, Martin Z. Bazant និង John W. M. Bush, កិច្ចដំណើរការនៃវិទ្យាស្ថានជាតិស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ (PNAS), “គោលការណ៍ណែនាំដើម្បីកម្រិតការឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩ តាមខ្យល់នៅក្នុងបន្ទប់”, 118 (17) e2018995118, ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ព្រមទាំង Jose L. Jimenez និង Zhe Peng, “វិធីប៉ាន់ប្រមាណការឆ្លងជំងឺកូវីដតាមសារធាតុ”, បានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព នៅថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣៧។

នៅក្នុងទឹកឆ្នែងបិទជិត ហាក់ដូចជាកត្តាសំខាន់បំផុតមួយ ក្នុងការសម្រេចលើហានិភ័យនៃការចម្លងតាមខ្យល់³⁹។

33. ជាកត្តាសំខាន់ ការព្រួយបារម្ភអំពីការចម្លងតាមខ្យល់ នៅក្នុងបន្ទប់បិទជិត មិនមែនមានន័យថា មិនអាចមានការប្រមូលផ្តុំដោយសុវត្ថិភាពក្នុងបន្ទប់បិទជិតឡើយ។ ប៉ុន្តែ ការគិតបច្ចុប្បន្នបានលើកឡើងថា កម្រិតនៃពេលវេលាដែលត្រូវនៅជាមួយគ្នា នៅក្នុងបន្ទប់បិទជិត គឺអាស្រ័យលើកត្តាមួយចំនួន។ ហេតុដូច្នោះ ជាឧទាហរណ៍ ឯកសារត្រួតពិនិត្យដោយអ្នកស្រាវជ្រាវដូចគ្នារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវមកពីសាកលវិទ្យាល័យ MIT បានបង្ហាញអំពីស្ថានភាពសម្រាប់ការគណនាពេលវេលាដែលប៉ះពាល់ដោយសុវត្ថិភាពនៅក្នុងទឹកឆ្នែងបិទជិត គឺផ្អែកលើកត្តាដែលរួមមាន បរិវេណទឹកឆ្នែង ការបីតខ្យល់ ការចម្រោះខ្យល់ លំហូរខ្យល់ និងសំណើម សកម្មភាពនៃការដកដង្ហើម ការប្រើប្រាស់ម៉ាស់ និងប្រភេទម៉ាស់ដែលប្រើប្រាស់ និងកម្រិតនៃភាពស្ងៀមស្ងាញ់⁴⁰។ ឧបករណ៍ដទៃទៀតសម្រាប់គណនាអំពីហានិភ័យនៃការចម្លងតាមខ្យល់ ក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ⁴¹។

34. ហេតុដូច្នោះ អាចថា ការកម្រិតកំណត់ពី៣០ ទៅ៥០នាក់ ដែលលើកឡើងនៅក្នុងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ឬអាចថា ចំនួនច្រើនជាងនេះ អាចកាត់បន្ថយជាអតិបរិមាគ្រប់គ្រាន់នូវហានិភ័យនៃការចម្លងមេរោគតាមខ្យល់ (ជាពិសេស ប្រសិនបើប្រើរួមគ្នា ជាមួយវិធានការដទៃទៀត ដូចជា កង្ហារ និងរយៈពេលសវនាការ ដែលបានកាត់បន្ថយ)។ សហមេធាវីនាំមុខមិនមានជំនាញក្នុងការវាយតម្លៃលើបញ្ហានោះទេ។ ក្តីបារម្ភរបស់សហមេធាវីនាំមុខគឺថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ហាក់ដូចជាមិនបានពិចារណាទៅលើហានិភ័យនៃការចម្លងតាមខ្យល់ឡើយ។ ហេតុដូច្នោះ កម្រិតហានិភ័យបណ្តាលមកពី គំរូដែលបានស្នើឡើង មិនអាចដឹងបានឡើយ។

ការយោងទៅរក “របាំងពពួះ”

³⁹ ដូចខាងលើ។

⁴⁰ Martin Z. Bazant និង John W. M. Bush, កិច្ចដំណើរការនៃវិទ្យាស្ថានជាតិស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្រ (PNAS), “គោលការណ៍ណែនាំដើម្បីកម្រិតការឆ្លងជំងឺកូវីត-១៩ តាមខ្យល់ក្នុងបន្ទប់”, 118 (17) e2018995118, ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបករណ៍ដែលមានមកជាមួយតាមអន្តរាញ អាចត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីអនុវត្តការគណនានេះ៖ <https://indoor-covid-safety.herokuapp.com/> ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៦, ៣៨។

⁴¹ Jose L. Jimenez និង Zhe Peng, “វិធីប៉ាន់ប្រមាណការឆ្លងជំងឺកូវីតតាមសារធាតុ”, ដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព នៅថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣៧។

- 35. ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍បានផ្តល់អនុសាសន៍ថា មនុស្សដែលត្រូវចូលរួមក្នុងសវនាការរាល់ថ្ងៃ “ដើម្បីបង្កើតរបាយការណ៍ ទៅក្នុងចំណោមបុគ្គលិកសំខាន់តែ ៣០នាក់ដដែលនេះ”⁴²។ សហមេធាវីនាំមុខយល់ស្របជាមួយ ក.ស.ព ថា សំណើនេះមិនមានតម្លៃជាក់ស្តែងឡើយ។ មិនមានការលើកឡើងអំពី អ្នកចូលរួមក្នុងសវនាការ ដែលត្រូវនៅដាច់ពីក្រុមគ្រួសារផ្ទាល់ពីសហការីនៅក្រៅសាលសវនាការ ឬមនុស្សដទៃផ្សេងទៀត នៅមុនពេល ឬនៅក្នុងអំឡុងថ្ងៃសវនាការឡើយ។
- 36. ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនបានពន្យល់ថាហេតុអ្វី ទើបការផ្លាស់ប្តូរអ្នកចូលរួមពីវគ្គសវនាការមួយ ទៅវគ្គសវនាការមួយទៀត នឹងបង្កើននូវហានិភ័យនៃការចម្លងជំងឺកូវីដ ១៩ ឡើយ។ ដូចគ្នានេះដែរ មិនមានអនុសាសន៍ដូចគ្នា ពាក់ព័ន្ធនឹងមនុស្សចំនួន៥០នាក់ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងសាលសវនាការឡើយ។

ចំនួនសំខាន់ៗដែលមិនបានលើកឡើង

37. ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍មិនបានលើកឡើងអំពី វិធានការដែលគួរមានជាក់ស្តែងមួយចំនួន ដោយមិនមានការពន្យល់ណាមួយ អំពីមូលហេតុអ្វីទើបចាត់ទុកថា វិធានការទាំងនោះមិនមានប្រយោជន៍៖

(១) **ការធ្វើតេស្តរហ័ស** ៖ ការធ្វើតេស្តរហ័សរកជំងឺកូវីដ ១៩ ត្រូវបានប្រើប្រាស់រួចហើយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា⁴³។ គោលការណ៍ណែនាំផ្លូវការ មិនមានភាពច្បាស់លាស់ ពាក់ព័ន្ធនឹងភាពជឿជាក់បានទៅលើការធ្វើតេស្តបែបនេះ ក្នុងការកំណត់ករណី មិនមានរោគសញ្ញា⁴⁴ (ដែលបណ្តាលឱ្យមានការចម្លងមេរោគកូវីដ១៩ ភាគច្រើន⁴⁵) ប៉ុន្តែ ការសិក្សាមួយចំនួនបានលើកឡើងថា ការធ្វើតេស្តរហ័ស អាចមានប្រយោជន៍ អាស្រ័យលើកម្រិតរីករាលដាលនៃការចម្លងជំងឺកូវីដ ១៩ នៅក្នុង

---

⁴² ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ១៩ KH ERN 01669043។

⁴³ សារព័ត៌មាន Khmer Times “ឧបករណ៍ធ្វើតេស្តបានឆាប់រហ័ស ដែលបានអនុវត្តនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ” ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣៩។

⁴⁴ អង្គការសុខភាពពិភពលោក, ការរកឃើញអតិសុខុមប្រាណនៅក្នុងការវិភាគការឆ្លងវីរុស SARS-CoV-2 ដោយការប្រើប្រាស់ការធ្វើតេស្តរកវត្តមាន និងកម្លាំងអង្គបដិប្រាណ”, ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២០។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤០។

⁴⁵ Michael A. Johansson, Talia M. Quandelacy, Sarah Kada និងអ្នកផ្សេងទៀត, ការឆ្លងវីរុស ពីអ្នកដល់រោគសញ្ញាជំងឺកូវីត-១៩, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤១។

ចំណោមអ្នកត្រូវធ្វើតេស្ត⁴⁶។ យោបល់អ្នកជំនាញមានសារសំខាន់សម្រាប់ថា ការធ្វើតេស្តរហ័ស អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយមានប្រយោជន៍ ដែរឬយ៉ាងណា នៅក្នុងសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យអ្នកចូលរួម និងអ្នកមកទស្សនា។ ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនមានការពិភាក្សាលើចំណុចនេះឡើយ។

(២) ស្ថានភាពចាក់វ៉ាក់សាំង ៖ ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មិនបាន បង្ហាញថា ស្ថានភាពចាក់វ៉ាក់សាំងរបស់អ្នកចូលរួម មានផលប៉ះពាល់អ្វីទៅលើ ហានិភ័យក្នុងការ ចម្លងមេរោគនៅក្នុងសវនាការ។ ឯកសារមិនបានវាយតម្លៃថា តើអ្នកមកទស្សនាប៉ុន្មាននាក់ ដែល បានទទួលការចាក់វ៉ាក់សាំង ដោយឯកសារបានយោងតែទៅស្ថានភាពចាក់វ៉ាក់សាំងរបស់ ខៀវ សំផន តែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ⁴⁷។ ឯកសារមិនបានពិចារណាថា តើ អ្នកដែលមិនទាន់ចាក់វ៉ាក់សាំង អាចមាន លទ្ធភាពទទួលបានវ៉ាក់សាំងដែរឬអត់នោះដែរ។ ចំពោះស្ថានភាពចាក់វ៉ាក់សាំងរបស់ ខៀវ សំផន សហមេធាវីនាំមុខទុកបញ្ហានេះជូនទៅមេធាវីការពារក្តី ដោយគ្រាន់តែបញ្ជាក់ថា វត្តមានរបស់ ខៀវ សំផន នៅក្នុងសវនាការ និងសុវត្ថិភាពរបស់គាត់ សុទ្ធតែជាបញ្ហាដែលមានសារសំខាន់ខ្លាំង ចំពោះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី⁴⁸។

ភាពមិនច្បាស់លាស់

38. ចំពោះបញ្ហាដែលអាចមានសារសំខាន់មួយចំនួន អនុសាសន៍នៅក្នុងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិ ខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ មានភាពមិនច្បាស់លាស់។

(១) កម្រងសំណួរត្រួតពិនិត្យ ៖ ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ បានយោង ទៅ “កម្រងសំណួរត្រួតពិនិត្យ ជាតារាងត្រួតពិនិត្យ សម្រាប់គ្រប់គ្នា។ ប្រសិនបើមានចំណុចណា មួយឆ្លើយ បាទ/ចាស ចាំបាច់ត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់ ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែម”⁴⁹។ មិនមានភាព ច្បាស់លាស់ថាមានចេតនាអ្វី ដែលត្រូវសម្រេចបាន ដោយកម្រងសំណួរនោះ តើដើម្បីកំណត់ អត្តសញ្ញាណ អ្នកដែលអាចបានប៉ះពាល់ជាមួយករណីជំងឺកូវីដ ១៩? តើដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណ

⁴⁶ Marta García-Fiñana, Iain E. Buchan, “ការធ្វើតេស្តរកអតិសុខុមប្រាណឱ្យបានលឿន ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងជំងឺកូវីត-១៩”, *វិទ្យាសាស្ត្រ*, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤២។

⁴⁷ ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីត១៩ KH ERN 01669047-01669049។

⁴⁸ ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល គ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ២៨-២៩, ៣៤។

⁴⁹ ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីត១៩ KH ERN 01669043។

បុគ្គល ដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ ដែលអាចទៅជាឈឺធ្ងន់ធ្ងរ ប្រសិនបើឆ្លងជំងឺកូវីដ ១៩? មិនមាន ភាពច្បាស់លាស់ផងដែរថា តើមានផលវិបាកអ្វី សម្រាប់អ្នកដែលត្រូវបានកំណត់ថា ស្ថិតក្នុង ប្រភេទណាមួយនោះ? តើមានការផ្តល់អនុសាសន៍ ឱ្យហាមឃាត់មិនឱ្យបុគ្គលណាមួយ ចូលក្នុង សវនាការ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាន នៃកម្រងសំណួរដែរឬទេ? វាក៏មិនច្បាស់លាស់ផងដែរថា កម្រង សំណួរត្រួតពិនិត្យ ត្រូវអនុវត្តឡើងនៅពេលណា និងញឹកញាប់កម្រិតណា ហើយថាតើក្រុមមនុស្ស ប្រភេទណា ដែលត្រូវប្រើប្រាស់កម្រងសំណួរ (ឧទាហរណ៍សម្រាប់ អ្នកចូលរួមសវនាការ សម្រាប់អ្នកទស្សនានៅសាលាសាធារណៈ អ្នកផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងជាមួយពួកគេ ដូចជា បុគ្គលិកសន្តិសុខ និងបុគ្គលតុលាការដទៃទៀត ដែលមិនចូលរួមក្នុងសវនាការ)។

(២) *ម៉ាស់* ៖ របាយការណ៍របស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ហាក់ដូចជាផ្តល់ អនុសាសន៍ថា ត្រូវដោះម៉ាស់ចេញនៅពេលនិយាយ ហើយត្រូវពាក់របាំងមុខវិញ។ ម៉ាស់គួរតែ ស្របតាម “បទដ្ឋានរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក” “ម៉ាស់រកាត់ ឬម៉ាស់ N95”⁵⁰។ ដោយសារតែម៉ាស់ N95 មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ខ្លាំងជាងម៉ាស់រកាត់⁵¹ ជាការប្រសើរដែលត្រូវផ្តល់ អនុសាសន៍ឱ្យច្បាស់លាស់ ទៅលើម៉ាស់ណាមួយដែលគួរពាក់។ ដូចគ្នានេះដែរ មិនមានភាពច្បាស់ លាស់ថា នៅពេលណាដែលអនុញ្ញាតឱ្យដោះម៉ាស់ចេញ មានការលើកឡើងថា អនុញ្ញាតនៅពេល ដែលនរណាម្នាក់និយាយ “រយៈពេលយូរ”⁵²។ មិនមានភាពច្បាស់លាស់ថា រយៈពេលប៉ុន្មានដែល ថាយូរនោះ។

២.២.៣.៤ សេចក្តីសន្និដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ និងសកម្មភាព ដែលស្នើឡើង

39. សហមេធាវីនាំមុខមិនបានអះអាងថាខ្លួនជាអ្នកជំនាញនោះឡើយ។ ប៉ុន្តែ បើទោះបីជាមិនមាន ជំនាញក្តី សហមេធាវីនៅតែអាចមានលទ្ធភាពក្នុងការកំណត់ពីចំណុចដែលមិនបានលើកឡើង និង លក្ខណៈដែលឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ហាក់ដូចជាងាកចេញពីការគិត បែបវិទ្យាសាស្ត្រនាពេលបច្ចុប្បន្ន ទាក់ទងនឹងជំងឺកូវីដ ១៩។ អ្វីដែលជាក្តីបារម្ភសំខាន់ គឺការមិនមាន ការពន្យល់អំពីចំណុចដែលមិនបានលើកឡើង ឬការងាកចេញពីទស្សនៈបែបវិទ្យាសាស្ត្រ ដែល

⁵⁰ ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ១៩ KH ERN 01669043 ។
⁵¹ សូមមើលជាឧទាហរណ៍ សេចក្តីសង្ខេបដែលមាននៅក្នុងនេះ ព្រមទាំង Jose L. Jimenez និង Zhe Peng, “វិធីប៉ាន់ប្រមាណ ការឆ្លងជំងឺកូវីដតាមសារធាតុ”, បានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព នៅថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣៧។
⁵² ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ១៩ KH ERN 01669043, 01669045-01669047។

លេចធ្លោទាំងអស់នោះ។ ក្តីបារម្ភនេះកាន់តែកើនឡើង ដោយសារតែមិនមានព័ត៌មានអំពីជំនាញពាក់ព័ន្ធជាមួយរបស់អ្នកតាក់តែងឯកសារ ការណែនាំ និងព័ត៌មានដែលពួកគេទទួលបាន និងប្រភពព្រមទាំងវិធីសាស្ត្រដែលពួកគេបានប្រើប្រាស់។ សរុបទៅ កត្តាទាំងអស់នេះបណ្តាលឱ្យមានមន្ទិលយ៉ាងខ្លាំងទៅលើតម្លៃនៃអនុសាសន៍នៅក្នុងឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍។

40. ហេតុដូច្នោះ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍មិនមែនជាមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ ឬអាចជឿជាក់បានឡើយ សម្រាប់សម្រេចលើវិធានការ ការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្លង សម្រាប់អ្នកដែលទស្សនាសវនាការដោយផ្ទាល់ ជាពិសេស ដោយសារតែភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃហានិភ័យ។ តាមពិតទៅ សហមេធាវីនាំមុខចាត់ទុកថា ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ផ្តល់អនុសាសន៍មិនឱ្យមានវត្តមានរបស់ ខៀវ សំផន នៅក្នុងសាលសវនាការ⁵³។ ប្រសិនបើសាលសវនាការមិនមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ ខៀវ សំផន ដូច្នោះ សាលនេះក៏មិនមានសុវត្ថិភាពចំពោះអ្នកដទៃទៀតដែរ ជាពិសេសអ្នកចូលរួមដែលមានវ័យចំណាស់ និងអ្នកដែលមានជំងឺច្រើនមុខ ជាពិសេសប្រសិនបើពួកគាត់មិនទាន់បានចាក់វ៉ាក់សាំង។

41. ច្បាស់ណាស់ថា សហមេធាវីនាំមុខមិនស្ថិតក្នុងតួនាទីដែលត្រូវផ្តល់យោបល់ជំនួសឡើយ។ យោបល់ចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ដោយអ្នកជំនាញដែលមានគុណវុឌ្ឍិសមស្រប។ ដោយពិចារណាលើភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃបញ្ហា អ្នកជំនាញគួរជាអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រឯករាជ្យ មានកម្រិតវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់ ហើយមានបទពិសោធន៍ច្រើន លើការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្លងជំងឺកូវីដ ១៩។ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងថា អង្គជំនុំជម្រះគួរតែតាំងអ្នកជំនាញមួយរូប អនុលោមទៅតាមវិធាន ៣១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ សហមេធាវីនាំមុខជឿជាក់ថា ប្រសិនបើការិយាល័យរដ្ឋបាលអាចផ្តល់ព័ត៌មានចាំបាច់ទាំងអស់ភ្លាមៗ ការវាយតម្លៃបែបនេះ អាចធ្វើទៅបាន (ទោះបីជាពិចម្ងាយបើចាំបាច់) ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានសប្តាហ៍ប៉ុណ្ណោះ។

42. សហមេធាវីនាំមុខបញ្ជាក់ឡើងវិញនូវសំណើរបស់ខ្លួនដែលថា យោបល់របស់អ្នកជំនាញ ដែលឆ្លើយតបលើលទ្ធភាពនៃវិធានការដើម្បីធានានូវវត្តមានប្រកបដោយសុវត្ថិភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ

⁵³ ឯកសារ F61/3.4 ឧបសម្ព័ន្ធ គ៖ ពិធីសារ និងវិធានការការពារជំងឺកូវីដ១៩ KHERN 01669049-01669051 ។ ឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍លើកឡើងថា “អនុសាសន៍របស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍៖ ប្រសិនបើអាចត្រូវជៀសវាងទាំងស្រុង ប៉ុន្តែប្រសិនបើជនជាប់ចោទចាំបាច់ត្រូវមានវត្តមានដោយផ្ទាល់ មន្ត្រីសុខាភិបាលត្រូវវាយតម្លៃលើស្ថានភាពសុខភាពរបស់ជនជាប់ចោទមុនពេលមកដល់ និងមានវត្តមានយ៉ាងច្រើនបំផុតរយៈពេល ១៥ នាទី”។ សហមេធាវីនាំមុខកត់សម្គាល់ឃើញថា ពុំមានការផ្តល់ការពន្យល់ថាតើរយៈពេល ១៥ នាទីត្រូវមកដល់នៅពេលណានោះទេ។

ប្បវេណី។ ជម្រើសមួយផ្សេងទៀតសម្រាប់ការចូលទៅទស្សនានៅក្នុងសាលសវនាការ ឬសាលសាធារណៈ ក៏អាចពិចារណាផងដែរ ដូចជា ថាតើអាចប្រើបរិវេណខាងក្រៅ ដោយមានរោងគ្របពីលើ នៅក្នុងបរិវេណ អ.វ.ត.ក សម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចទស្សនាសវនាការ ពីកញ្ចក់ទូរទស្សន៍ ឬប្រើប្រាស់ទឹកនៃផ្សេងសម្រាប់ការទស្សនាពីចម្ងាយ ដោយសុវត្ថិភាពដូចគ្នាបែបនេះ⁵⁴ ។ សហមេធាវីនាំមុខត្រៀមខ្លួនរួចរាល់សម្រាប់ជួយដល់អ្នកជំនាញណាមួយ ដែលត្រូវបានតែងតាំងដោយផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានា អំពីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបញ្ហាភស្តុភារនានា ដោយមានជំនួយពីសំណាក់មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអង្គការគាំពារជនរងគ្រោះ។

២.២.៤ ការសង្កេតលើវិធីសាស្ត្រ ដែលបានស្នើឡើង ក្នុងករណីមិនមានការស្វែងរកការណែនាំបន្ថែមពីអ្នកជំនាញ

- 43. ជាជម្រើសផ្សេង ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះបដិសេធមិនស្វែងរកការណែនាំពីអ្នកជំនាញ ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការសម្រេចរបស់ខ្លួនទេ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងនូវការសង្កេតដូចតទៅពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ប្តូរដែលគួរធ្វើឡើងសម្រាប់វិធីសាស្ត្រ ដែលបានស្នើឡើងក្នុងឯកសារអង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍។

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

- 44. ក្នុងករណីមិនមានការវាយតម្លៃណាមួយពាក់ព័ន្ធនឹងវត្តមានដោយសុវត្ថិភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នោះសហមេធាវីនាំមុខមិនអាចដាក់សារណាអំពីការចូលរួមដោយសុវត្ថិភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានឡើយ។ សហមេធាវីនាំមុខរីករាយនឹងដាក់សារណាបែបនេះ នៅពេលដែលមានការវាយតម្លៃដោយអ្នកជំនាញ។

ក្រុមអ្នកច្បាប់ ៖ ការផ្លាស់ប្តូរវត្តមាន និងការប្រឹក្សា

- 45. សហមេធាវីនាំមុខយល់ស្របជាមួយ ក.ស.ព ដែលថា ក្រុមការងារគួរអាចប្តូរវេនគ្នា ដែលសមាជិករបស់ក្រុម ត្រូវមានវត្តមាននៅក្នុងសាលសវនាការ នៅវគ្គណាមួយជាក់លាក់ លើកលែងតែយោបល់របស់អ្នកជំនាញពន្យល់ពីមូលហេតុថា ការអនុវត្តបែបនេះអាចបង្កើនហានិភ័យនៃការឆ្គង។

⁵⁴ ដូចអង្គជំនុំជម្រះបានអនុវត្តកន្លងមកហើយ ការប្រើប្រាស់ “ការចូលរួម” ពីចម្ងាយ ចេញពីទីកន្លែងមួយមានសុវត្ថិភាព នៅក្រៅបន្ទប់សវនាការ នឹងមិនហាមឃាត់អង្គជំនុំជម្រះចំពោះការទទួលស្គាល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងបើករបស់ខ្លួនសម្រាប់សវនាការនេះឡើយ។

46. ប្រហែលគ្នានេះដែរ សមាជិកក្រុមនឹងទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នានៅខាងក្រៅសវនាការ ក្នុងករណីណាមួយ។ ហេតុដូច្នោះ មិនមានភាពច្បាស់លាស់ថា ការអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេពិភាក្សាគ្នា នៅពេលចាំបាច់នៅក្នុងសាលសវនាការ នឹងបង្កើនហានិភ័យឆ្គងនោះ។ រូបថតបង្ហាញអំពីការកែសម្រួលបន្ទប់សវនាការ ដែលភ្ជាប់មកជាមួយអនុស្សរណៈកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ បង្ហាញថាការកែសម្រួលនៅតាមជួរនីមួយៗអាចឱ្យភាគីពិភាក្សាគ្នាទៅវិញទៅមកបាន ប៉ុន្តែការកែនៅជួរខាងមុខ និងខាងក្រោមពុំអាចធ្វើទៅបាននោះទេ។ អនុស្សរណៈពុំបានពន្យល់លើករណីនេះឡើយ។ ការដំណើរការសវនាការ ដោយមិនមានលទ្ធភាពគាំទ្រសមាជិកក្រុម អាចពិភាក្សាជាមួយមេធាវី ឬ ហុចឯកសារ ឬ ក្រដាសកត់ត្រាឱ្យគ្នា (ដោយសារតែផ្ទាំងកញ្ចក់ និងគម្លាតគ្នា) នឹងកាត់បន្ថយយ៉ាងខ្លាំងទៅលើប្រសិទ្ធភាពនៃសវនាការ។

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

47. សហមេធាវីនាំមុខស្នើថា គន្លាតនៅទីតាំងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសាលសវនាការ គួរត្រូវបានបែងចែកទៅមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលនឹងប្តូរវេនគ្នា ឬចូលរួមពីចម្ងាយ។

ការកាត់បន្ថយជាអតិបរមានូវបុគ្គលិកក្នុងសាលសវនាការ

48. គួរមានការព្យាយាមតាមគ្រប់លទ្ធភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអតិបរមា នូវចំនួនមនុស្សនៅក្នុងសាលសវនាការ ដែលវត្តមានរបស់ពួកគេមិនបានរួមចំណែកដោយផ្ទាល់ដល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។ ការធ្វើបែបនេះនឹងធ្វើឱ្យក្រុមអ្នកច្បាប់ អាចមានវត្តមានក្នុងសមាជិកបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើបាននៅក្នុងចំនួនកំណត់ដែលបានផ្តល់អនុសាសន៍។

49. បុគ្គលដែលត្រូវបានកំណត់ជាពិសេស ដោយឯកសាររបស់អង្គការអន្តរជាតិខាងទេសន្តរប្រវេសន៍ ថាត្រូវបានអនុញ្ញាត នៅក្នុងសាលសវនាការ សរុបតិចជាង៣០នាក់ ប្រហែលដោយសារតែចំនួននៃបុគ្គលដទៃផ្សេងទៀត ត្រូវបានសន្មតថា មានវត្តមាន ដោយមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់នៅក្នុងរបាយការណ៍ (លើកលែងការយោងទៅបុគ្គលិកសន្តិសុខ ព្រមទាំងអ្នកបកប្រែដែលជួយសម្រួលដល់ចៅក្រម និង “មន្ត្រីសុខាភិបាល” ដែលរបាយការណ៍ស្នើឡើង នឹងត្រូវមានវត្តមានដែរ បើទោះបីជាមិនមានភាពច្បាស់លាស់ ថាតើបុគ្គលនេះ នឹងស្ថិតនៅក្នុងសាលសវនាការដែរឬអត់នោះ)។ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងថា មនុស្សទាំងអស់នេះ គួរត្រូវរក្សាទុកក្នុងកម្រិតអប្បបរមា ដើម្បីធ្វើឱ្យបរិវេណដែលមានតួច នៅក្នុងសាលសវនាការ អាចប្រើប្រាស់បានសម្រាប់ អ្នក

ចូលរួមដែលសកម្ម។ អង្គជំនុំជម្រះគួរចេញសេចក្តីណែនាំច្បាស់លាស់ ថា តើបុគ្គលបែបនេះប៉ុន្មាននាក់ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យមានវត្តមាន។

២.៣ ការកត់សម្គាល់ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមពីចម្ងាយ

- 50. ដូចដែលបានបញ្ជាក់ពីខាងលើ សហមេធាវីនាំមុខចាត់ទុកថា ជាការចាំបាច់ដែលត្រូវមានការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់ការចូលរួមពីចម្ងាយ បើទោះបីជាការចូលរួមដោយផ្ទាល់ ជាជម្រើសល្អជាងក៏ដោយ។ ផែនការគួរតែឆ្លើយតបចំពោះលទ្ធភាពដែលថា ជាជម្រើសចុងក្រោយបំផុត សវនាការអាចចាំបាច់ត្រូវដំណើរការពីចម្ងាយទាំងស្រុង ដោយផ្អែកលើស្ថានភាពនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ នៅពេលដែលមានសវនាការ តាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់សារជាថ្មី។
- 51. សហមេធាវីនាំមុខសូមបញ្ជាក់ឡើងវិញនូវសំណើដែលបានលើកឡើងក្នុងសំណើសុំពន្យារពេលថា គួរបង្គាប់ដល់ការិយាល័យរដ្ឋបាលឱ្យស្នើឡើងនូវបណ្តុំលម្អិតនៃគំរូសម្រាប់ការចូលរួមពីចម្ងាយដើម្បីឱ្យភាគីអាចផ្តល់ធាតុចូលប្រកបដោយអត្ថន័យ។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មិនមានការលើកឡើងនូវសំណើជាក់លាក់ណាមួយឡើយ។
- 52. ក្នុងកាលៈទេសៈបែបនេះ សហមេធាវីនាំមុខគ្រាន់តែអាចលើកឡើងដូចតទៅប៉ុណ្ណោះ៖

២.៣.២ បញ្ហាដែលការិយាល័យរដ្ឋបាលមិនទាន់បានដោះស្រាយ

53. នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា សហមេធាវីនាំមុខបានផ្ញើសារអេឡិចត្រូនិកជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះ ភាគីនានានិងការិយាល័យរដ្ឋបាល ស្នើសុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការ និងកំណត់អំពីការព្រួយបារម្ភ លើស្ថានភាពជំងឺកូវីដ ១៩ និងការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់សវនាការពីចម្ងាយ⁵⁵។ សារអេឡិចត្រូនិកបានរៀបរាប់អំពីបញ្ហាជាក់លាក់មួយចំនួន ហើយបានស្នើសុំពាក់ព័ន្ធនឹងគំរូនៃសវនាការពីចម្ងាយ។ សារអេឡិចត្រូនិកបញ្ជាក់ពីការទទួលបាន ក្នុងនាមអង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថា៖

លោកបានលើកឡើងពីបញ្ហាជាច្រើន ដែលភាគីនៃបញ្ហាទាំងនោះ គឺសម្រាប់ការិយាល័យរដ្ឋបាលដោះស្រាយ។ ខ្ញុំសូមស្នើដល់ [ការិយាល័យរដ្ឋបាល] សូមជួយដោះស្រាយលើបញ្ហាទាំងអស់នោះ ព្រមទាំងបញ្ជាក់ជូនលោកវិញ នៅពេលដែល [ការិយាល័យរដ្ឋបាល]

⁵⁵ សូមមើល ឯកសារ F61.2 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខសុំការពន្យារពេលសវនាការ ឧបសម្ព័ន្ធ ក។

មិនអាចជួយបាន ដើម្បីឱ្យភាគីអាចសម្រេច ថាតើខ្លួននឹងលើកឡើងនូវបញ្ហានោះ ជូនទៅ
អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលដែរឬអត់⁵⁶។

54. បញ្ហាដែលជាភ្នំបារម្ភ និងសំណួរដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបានលើកឡើងសាជាថ្មី នៅក្នុងសំណើសុំពន្យារ
ពេល ដែលបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១⁵⁷។ សារអេឡិចត្រូនិកបានរាយរាប់នូវ
បញ្ហាជាក់លាក់នានា ដែលភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃសំណើ⁵⁸។

55. ប៉ុន្តែ រហូតមកទល់ពេលនេះ មិនមានចម្លើយតប ដែលទទួលបានពីការិយាល័យរដ្ឋបាល ចំពោះ
សំណួរទាំងអស់នោះឡើយ។ ហេតុដូច្នោះ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើកឡើងសាជាថ្មីនូវបញ្ហាដែល
កំពុងចោទ ដែលសំខាន់ជាងគេបំផុត៖

(១) *ឧបករណ៍*៖ សមាជិកក្រុមសហមេធាវីនាំមុខ និងមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មិន
មានសិទ្ធិចូលប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន នូវឧបករណ៍កុំព្យូទ័រ តុលាការបានប្រគល់ឱ្យឡើយ ហើយឧបករណ៍
ដែលប្រគល់ឱ្យ សម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងការិយាល័យ នៅ អ.វ.ត.ក គឺ មានល្បឿន និងភាព
ជឿជាក់បានខុសគ្នាខ្លាំងណាស់។ ជាការចាំបាច់ ត្រូវតែផ្តល់ឧបករណ៍ជាជម្រើសផ្សេង ជូនទៅអ្នក
ដែលត្រូវការ។ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានបញ្ជាក់ថា នឹងផ្តល់ជូនឧបករណ៍ ប៉ុន្តែមិន
មានព័ត៌មានលម្អិតថាតើ ត្រូវផ្តល់ជូននូវអ្វី ជូនទៅនរណា ឬនៅពេលណាឡើយ។

(២) *សម្ភារៈចាំបាច់ដទៃផ្សេងទៀត*៖ សមាជិកក្រុមសហមេធាវីនាំមុខ និងមេធាវីតំណាងដើម
បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក៏មានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ចរន្តអគ្គិសនី និងអ៊ិនធើណែត ដែលអាចទុកបានក្នុង
កម្រិតខុសៗគ្នា និងទឹកនៃឯកជន ដែលសមស្របសម្រាប់ការចូលរួមសវនាការ។ សំណើត្រូវធ្វើ
ឡើងសម្រាប់ទីតាំងផ្សេង (ទោះបីជាបរិវេណ អ.វ.ត.ក ភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិដទៃ ឬ
ទីតាំងការិយាល័យ ដែលរៀបចំជាពិសេស) ដែលអាចផ្តល់ជូនដល់អ្នក ដែលត្រូវការសម្រាប់គោល
បំណងនេះ ហើយត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ គុណភាពនៃការភ្ជាប់អ៊ិនធើណែត នៅទីតាំងដែល
បានស្នើឡើយ។ ចម្លើយតបចំពោះសំណើនេះ នៅមិនទាន់បានទទួលនៅឡើយ។

⁵⁶ អ៊ីមែលពីមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ពាក់ព័ន្ធនឹង “សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ – ដែលត្រូវបានកំណត់ពេលឡើងវិញសម្រាប់សវនាការ
ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១” ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ៧:១១ នាទីល្ងាច។ *ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤៣*។

⁵⁷ ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល
គ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៥៧-៦៣។

⁵⁸ *សូមមើល* ឯកសារ F61.2 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខសុំការពន្យារពេលសវនាការ ឧបសម្ព័ន្ធ ក។

(៣) ការពិភាក្សាក្នុងពេលសវនាការ៖ ប្រសិនបើអ្នកចូលរួមសវនាការ ត្រូវធ្វើពីចម្ងាយទាំងអស់គ្នា គួរត្រូវស្នើនូវមធ្យោបាយ សម្រាប់សមាជិកក្រុម ក្នុងការទំនាក់ទំនងគ្នា នៅក្នុងពេលសវនាការ។ ចម្លើយតបចំពោះបញ្ហា នៅមិនទាន់បានទទួលនៅឡើយ។

(៤) ការបញ្ជូនរូបភាព និងសម្លេងដោយផ្ទាល់ ឬពន្យារ៖ ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានបញ្ជាក់នៅក្នុង ចម្លើយតបចំពោះសំណើរបស់ ក.ស.ពថា ខ្លួននឹង “អនុវត្តទៅតាម សេចក្តីសម្រេចរបស់ អង្គជំនុំ ជម្រះ” លើការបញ្ជូនរូបភាព និងសម្លេង សវនាការ តាមអនឡាញដោយពន្យារ ដើម្បីអាចឱ្យមាន ការបិទបាំងនូវព័ត៌មានសម្ងាត់⁵⁹។ សហមេធាវីនាំមុខគាំទ្រចំពោះសំណើរបស់ ក.ស.ព លើចំណុច នេះ។ ប៉ុន្តែ សហមេធាវីនាំមុខសូមកត់សម្គាល់ថា ជាការចាំបាច់ផងដែរ ដែលត្រូវបានការបញ្ជូន ផ្ទាល់ផ្សេងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ដោយសមាជិកក្រុម ដែលតាមដានកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីពីចម្ងាយ នៅ ក្នុងករណីសវនាការ “បែបចម្រុះ”។ ជាឧទាហរណ៍ ការធ្វើបែបនេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យសហមេធាវីនាំ មុខ បានទទួលធាតុចូលផ្ទាល់ពីសមាជិកក្រុម និងពីមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលមិន នៅជាមួយសហមេធាវីនាំមុខនៅក្នុងសាលសវនាការ។ ចម្លើយតបចំពោះបញ្ហានេះ នៅមិនទាន់បាន ទទួលនៅឡើយ។

(៥) ប្រតិចារិកផ្ទាល់៖ សហមេធាវីនាំមុខបានស្នើថា ត្រូវផ្តល់ប្រតិចារិកផ្ទាល់នៅក្នុងសវនាការ។ សហមេធាវីនាំមុខកត់សម្គាល់ថា ប្រសិនបើមិនមានប្រតិចារិកផ្ទាល់ មានការលំបាក ឬមិនអាច កំណត់បានពីកំហុសបកប្រែណាមួយ ដែលអាចកើតមានឡើង នៅក្នុងពេលសវនាការ ឬសម្រាប់ អ្នកចូលរួមណា ដែលដាច់ទំនាក់ទំនងជាមួយសវនាការ បានដឹងថាពួកគេបាត់ព័ត៌មានអ្វីខ្លះ។ បើមិន មានប្រតិចារិកផ្ទាល់ទេ ភាគីនឹងចាំបាច់ត្រូវបែងចែកធនធាន ដើម្បីកត់ត្រាលម្អិតនៅក្នុងពេលសវនា ការ ដែលនឹងលំបាកសម្រាប់សហមេធាវីនាំមុខ ដែលត្រូវបំពេញការងារ ជាមួយក្រុមការងារដ៏តូច មួយ។ ចម្លើយតបចំពោះបញ្ហានេះ នៅមិនទាន់បានទទួលនៅឡើយ⁶⁰។

⁵⁹ អ៊ីមែលពីការិយាល័យរដ្ឋបាលពាក់ព័ន្ធនឹង “សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ – ដែលបានកំណត់ពេលវេលា (ឡើងវិញ) សម្រាប់ថ្ងៃ ទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ៩:០៤ ព្រឹក។ ឧបសម្ព័ន្ធ ៤៤។

⁶⁰ អនុស្សរណៈរបស់ CMS បានជូនដំណឹងកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា បានយោបល់សេវាប្រតិចារិក ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង ប៉ុន្តែពុំបានដោះស្រាយបញ្ហាចោទថាអ្នកចូលរួមសវនាការពីចម្ងាយ នឹងអាចចូលមើលប្រតិចារិកផ្ទាល់បានដែរឬទេ។ ឯកសារ F64.1 អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីប្រធាន CMS ធ្វើជូនអង្គជំនុំជម្រះ ចំណងជើងថា “សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការត្រៀម លក្ខណៈរួចរាល់សម្រាប់សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២” ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ១។

(៦) ការទស្សនាសម្រាប់អ្នកចូលរួមពីចម្ងាយ៖ សហមេធាវីនាំមុខបានលើកឡើងអំពីបញ្ហាថា តើអ្វីដែលត្រូវបង្ហាញ នៅលើអេក្រង់វាគ្មិនក្នុងសវនាការ ដែលចូលរួមពីចម្ងាយ។ នៅសវនាការតុលាការអន្តរជាតិដទៃទៀតមួយចំនួន នៅក្នុងអំឡុងពេលភាគត្បាតជំងឺ វាគ្មិនពីចម្ងាយគ្រាន់តែអាចមើលឃើញមុខរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះនៅលើអេក្រង់ នៅពេលធ្វើបទបង្ហាញ (ច្បាស់ណាស់ថា នេះដោយសារតែការមើលឃើញនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថា មានប្រយោជន៍បំផុតសម្រាប់ចៅក្រម ភាគីដទៃទៀត និងសាធារណជន)។ ផលប៉ះពាល់គឺថា វាគ្មិនមិនអាចដឹងអំពីប្រតិកម្ម ឬមិនអាចប្រមើលមើលពីការកាត់សេចក្តីរបស់ចៅក្រមឡើយ។ ចម្លើយតបចំពោះបញ្ហានេះ នៅមិនទាន់បានទទួលនៅឡើយ។ វីដេអូនៃលំនាំសវនាការ ដែលរៀបចំដោយបុគ្គលិកការិយាល័យរដ្ឋបាលចំនួន ០៥ រូប ដាក់អមមកជាមួយអនុស្សរណៈរបស់ CMS ជូនដំណឹងកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ (“វីដេអូលំនាំសវនាការ”) បានបង្ហាញបញ្ហានេះយ៉ាងច្រើនប្រសព្វ។ នៅក្នុងវីដេអូលំនាំសវនាការ ជាភាសាអង់គ្លេស និងបារាំង បានបង្ហាញអ្នកចូលរួមបានតែម្នាក់ៗ ចំណែកអ្នកចូលរួម ០៤ នាក់ ទៀតបង្ហាញជារូបវីដេអូតូចមើលសឹងមិនចង់ឃើញ។ ក្នុងរូបភាពវីដេអូភាគច្រើនអេក្រង់ទូរទស្សន៍បង្ហាញអ្នកចូលរួម ០១រូប ដែលកំពុងថ្លែង។ “ចៅក្រម” អាចចេញតាមរូបវីដេអូម្តងម្នាក់ៗ ក្នុងពេលថ្លែងសំដី។ ផ្ទុយមកវិញ លំនាំវីដេអូជាភាសាខ្មែរ និងភាសាកំពុងថ្លែងផ្ទាល់ក្នុងពេលសវនាការ ឃើញក្នុងលក្ខណៈជា “រូបភាពរួម” ដែលពេលនោះអាចមើលឃើញអ្នកចូលរួមទាំងអស់ជាប់រហូត។ យើងមិនដឹងថា ការបង្ហាញរូបភាពតាមលក្ខណៈបែបនេះមានប្រយោជន៍យ៉ាងដូចម្តេចប្រសិនបើមានអ្នកចូលរួមរហូតដល់ ១៣ រូបនៅលើអេក្រង់ទូរទស្សន៍ ហើយយើងក៏មិនបានដឹងច្បាស់ថា ផ្នែកខាងណាជាអ្នកបញ្ជារូបភាពនេះផងដែរ។

(៧) ការតេស្តសាកល្បង៖ សហមេធាវីនាំមុខបានស្នើថា ការអនុវត្តសាកល្បងទៅលើការចូលរួមពីចម្ងាយ ត្រូវតែធ្វើឡើងនៅមុនសវនាការ ដោយទុកពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ ក្រោយការសាកល្បងដើម្បីដោះស្រាយលើបញ្ហាដែលកើតមាន។ សហមេធាវីនាំមុខយល់ស្របជាមួយសារណាដែលធ្វើឡើងដោយ ក.ស.ព ដែលថា ការសាកល្បងនេះគួរធ្វើឡើង យ៉ាងហោចណាស់១៥ថ្ងៃ មុនពេលសវនាការ⁶¹។ ការិយាល័យរដ្ឋបាលមកទល់ពេលនេះ មិនបានឆ្លើយតបច្បាស់ណាស់នៅឡើយ ចំពោះ

⁶¹ ឯកសារ F61/3/1 សេចក្តីសង្កេត និងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ផ្អែកលើចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ទៅនឹងសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលគ្រោងនឹងធ្វើចាប់ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ និងបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ១១។

សំណើនេះ ប៉ុន្តែការតេស្តសាកល្បង ហាក់ដូចជាមិនមានការគ្រោងទុកឡើយ ដោយសារតែសំណើ មានតែការផ្តល់នូវការបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកចូលរួម នៅមួយសប្តាហ៍មុនពេលសវនាការ⁶²។ សហមេធាវីនាំមុខគូសញ្ជាក់ថា លំនាំវីដេអូនេះពុំបានដោះស្រាយបញ្ហាអំពីភាព ចាំបាច់ តាមរយៈ ការអនុវត្តសាកល្បងជាមួយសវនាការជាក់ស្តែងនោះឡើយ។ ការលំបាកអាចកើតឡើងច្បាស់នៅ ពេលមានអ្នកចូលរួមសវនាការជាក់ស្តែងតែម្តង ភ្ជាប់មកពីតាមទីតាំង និងកុំព្យូទ័រដែលពួកគេមាន បំណងប្រើប្រាស់សម្រាប់សវនាការ និងនៅពេលមានអ្នកចូលរួមទាំងអស់គ្នាក្នុងពេលតែមួយ។ ចំណុចសំខាន់ផងដែរគឺ អ្នកចូលរួមសវនាការជាក់ស្តែង ពុំមែនឱ្យតែបុគ្គលិករដ្ឋបាលតែប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវចេះប្រើស្តាំជាមួយកម្មវិធីនេះ និងមានឱកាសលើកឡើងអំពីការប្តូរនៅពេលបានប្រើ ប្រាស់កម្មវិធី។ លំនាំវីដេអូបង្ហាញថា អ្នកចូលរួមត្រូវការអនុវត្តរបៀបប្រើ ជាពិសេស នៅពេលប្តូរ ពីអ្នកឡើងនិយាយម្នាក់ទៅម្នាក់ទៀត និងការសម្របសម្រួលការបញ្ជាវីដេអូ។ ការអនុញ្ញាតឱ្យអ្នក ចូលរួមអនុវត្តជាក់ស្តែងអាចឱ្យអង្គជំនុំជម្រះកំណត់រកឃើញថាបញ្ហាដែលលេចចេញជាក់លាក់ តាមរយៈលំនាំវីដេអូអាចដោះស្រាយបានដែរឬទេ។

(៨) *វិធាន ពិធីសារ និងគោលការណ៍ណែនាំ*៖ សហមេធាវីនាំមុខបានសាកសួរ ថាតើមានឬមិនមាន វិធាន ឬគោលការណ៍ណែនាំ ដែលត្រូវដាក់ចេញដើម្បីប្រើប្រាស់ នៅក្នុងសវនាការ ដែលនឹងកំណត់ ពីបញ្ហានានា ដូចជា ថាតើអ្នកចូលរួមអាចបិទកាមេរ៉ា នៅក្នុងពេលសវនាការ និងតើត្រូវអនុវត្តតាម នីតិវិធីអ្វី នៅពេលដែលដាច់អ៊ិនធើណែតជាដើម។ ពិធីសារបែបនេះ អាចបញ្ជាក់ផងដែរថាតើ អ្នក ចូលរួមពីចម្ងាយ គួរបង្ហាញដល់អង្គជំនុំជម្រះដោយរបៀបណា នៅពេលដែលខ្លួនចង់ធ្វើបទ អន្តរាគមន៍ ថាតើត្រូវជូនដំណឹងដោយរបៀបណា ទៅអង្គជំនុំជម្រះ នៅពេលមានបញ្ហាបកប្រែ ឬ មានការលំបាកផ្នែកបច្ចេកទេស ថាតើត្រូវដាក់សំណើសុំ ជំនួយខាងបច្ចេកវិទ្យាតាមរបៀបណា និង ថាតើឋានៈ និងការចាត់ចំណាត់ថ្នាក់នាពេលបន្ទាប់ មានលក្ខណៈបែបណា ទៅលើ “ការជជែកគ្នា (chats)” ជាច្រើនប្រភេទផ្សេងៗគ្នា រវាងអ្នកចូលរួមក្នុងសវនាការ ដែលការជជែកមួយចំនួន អាច ពាក់ព័ន្ធដល់ការយល់ទៅលើប្រតិចារឹក និងមួយចំនួនទៀតអាចមានភាពមិនសមរម្យ បើដាក់ បង្ហាញជាសាធារណៈ។ ចម្លើយតបចំពោះបញ្ហានេះ នៅមិនទាន់បានទទួលនៅឡើយ។

⁶² ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៩។

(៩) ការដាក់ផ្ទាក់ ឬមធ្យោបាយផ្សេងទៀត សម្រាប់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជន ៖ សហមេធាវីនាំមុខបានសាកសួរ ថាតើអ្នកចូលរួមពីចម្ងាយ នឹងត្រូវដាក់ផ្ទាក់ដែរឬទេ គឺដាក់ក្នុងលក្ខណៈមួយដែលធ្វើឱ្យអ្នកទស្សនាអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណពួកគេបានភ្លាមៗ (ដោយប្រើឈ្មោះ និងតួនាទី)។ នេះគឺជារឿងចាំបាច់ នៅពេលមិនមានវត្តមានផ្ទាល់ នៅក្នុងសាលសវនាការ ដែលជាទូទៅមានភាពច្បាស់លាស់ ដូចជា នរណាជាចៅក្រម និងនរណាជាភាគីនានា។ មធ្យោបាយដទៃទៀតដែលសវនាការពីចម្ងាយ អាចធ្វើឱ្យកាន់តែងាយស្រួលយល់ សម្រាប់សាធារណជន ក៏ត្រូវបានស្វាគមន៍ផងដែរ។ ចម្លើយតបចំពោះបញ្ហានេះ នៅមិនទាន់បានទទួលនៅឡើយ។ លំនាំវីដេអូសវនាការចាំបាច់ត្រូវបញ្ជាក់វិធានការទាំងនេះឱ្យបានច្បាស់លាស់។ នៅក្នុងវីដេអូ អ្នកឡើងផ្ទៃពុំត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់។ វីដេអូទំនងមានអក្សរពីក្រោម និងអត្ថបទផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែមិនអាចមើលឃើញ។ វីដេអូក៏បង្ហាញថាតម្លៃនៃការផ្សព្វផ្សាយសវនាការអាចប៉ះពាល់តាមរយៈការចាក់ផ្សាយវីដេអូមើលទៅទំនងជាកិច្ចប្រជុំជាជាងសវនាការ។ រូបភាពវីដេអូសវនាការជាធម្មតាត្រូវបានចាប់យកពីគ្រប់ជ្រុង និងបង្ហាញអ្នកឡើងផ្ទៃនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ។ ផ្ទុយមកវិញ លំនាំវីដេអូសវនាការនេះបង្ហាញរូបភាពត្រឹមទ្រូងឡើងលើ ទោះបីជាភាគីបានចូលរួមផ្ទាល់ក្នុងបន្ទប់សវនាការក៏ដោយ។ ប្រសិនបើដំណើរការតាមវិធីនេះ អ្នកតាមដានស្ទើរតែពុំមើលឃើញចៅក្រម ខៀវ សំផន ឬ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (ប្រសិនបើពួកគេអាចចូលរួម)។ ពួកគេពុំអាចមើលឃើញថាតើអ្នកចូលរួមសវនាការ និងអ្នកមានវត្តមាន ប្រតិកម្មយ៉ាងដូចម្តេចទៅនឹងសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលបានធ្វើឡើង។ និមិត្តរូបបន្ទប់សវនាការ និងទីតាំងនីមួយៗរបស់ភាគីនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ នឹងមើលពុំឃើញ។ ការជំនុំជម្រះជាលក្ខណៈអន្តរជាតិជាបញ្ហាប្រឈមចំពោះអ្នកតាមដានចូលរួមរួចទៅហើយដោយសារការបកប្រែភាសា។ ប្រសិនបើបាត់រូបភាពទៅទៀតវាអាចធ្វើឱ្យអ្នកតាមដានស្តាប់ រឹតតែមិនអាចមើលឃើញថែមទៀត។ ដូច្នេះ សហមេធាវីសូមលើកទឹកថាឱ្យធ្វើយ៉ាងណាព្យាយាមបញ្ជូលរូបភាពបន្ទប់សវនាការនៅក្នុងរូបភាពរួមផងដែរ។

56. បន្ថែមពីលើបញ្ហាខាងលើដែលបានលើកឡើងរួចទៅហើយ សហមេធាវីនាំមុខសូមធ្វើការសង្កេតបន្ថែមដូចតទៅ៖

(១) ការគ្រប់គ្រងទៅលើវាក្ខិន៖ អង្គជំនុំជម្រះគួរតែរក្សាការគ្រប់គ្រងទៅលើមីក្រូរបស់អ្នកចូលរួមពីចម្ងាយនៅក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ ដើម្បីជៀសវាងបញ្ហាដែលកើតឡើង ប្រសិនបើអ្នកចូលរួមមិនបានបិទមីក្រូរបស់ខ្លួន នៅពេលមិននិយាយ។

(២) ពេលវេលាបន្ថែម៖ នៅពេលកំណត់កាលបរិច្ឆេទ សវនាការស្ថាពរ អង្គជំនុំជម្រះគួរគិតពីការ ខាតបង់ពេលវេលាដែលអាចកើតឡើង ដោយសារបញ្ហាលំបាកផ្នែកបច្ចេកទេស។ ពេលវេលា បន្ថែមត្រូវបញ្ចូល ដើម្បីធានាថាពេលវេលារបស់ភាគី និងមិនត្រូវកាត់បន្ថយ ដោយកត្តានេះឡើយ។

២.៣.៣ ពេលវេលា និងភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការត្រៀមរៀបចំ

57. សហមេធាវីនាំមុខមានការព្រួយបារម្ភ ដោយសារតែការជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់ក្រឡេករបស់ ការិយាល័យរដ្ឋបាលដែលថា ខ្លួននឹងអាចធ្វើការត្រៀមរៀបចំ ដែលចាំបាច់ទាំងអស់បាន សម្រាប់ សវនាការពីចម្ងាយ នៅក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី នៅមុនពេលសវនាការ។ ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋ បាល ដែលបានដាក់នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា បានអះអាងថា បញ្ហាដែលនៅសេសសល់ទាំងអស់ រួម ទាំងផ្នែកឧបករណ៍ និងការបណ្តុះបណ្តាល អាចដោះស្រាយបាននៅមុនពេលសវនាការ ដែលនៅ ពេលនោះកំណត់ថាត្រូវធ្វើ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ជារយៈពេលដែលមានត្រឹមតែ ៩ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ⁶³។

58. សំណើ “ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលលើកម្មវិធី Software ដល់អ្នកចូលរួមតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត មួយ សប្តាហ៍មុនកាលបរិច្ឆេទធ្វើសវនាការ”⁶⁴ គួរឱ្យព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំង។ សហមេធាវីនាំមុខកត់ សម្គាល់ថា អ្នកចូលរួមសវនាការ មិនបានទទួលសិទ្ធិចូលប្រើប្រាស់កម្មវិធី ឬការបណ្តុះបណ្តាល ណាមួយលើកម្មវិធីឡើយ បើទោះបីជាបានបញ្ជាក់ពីបញ្ហាប្រឈមដែលអាចកើតមានមួយចំនួនក្តី។ បទពិសោធន៍ផ្ទាល់របស់សហមេធាវីនាំមុខលើការប្រជុំពីចម្ងាយជាមួយមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី ដោយមានការបកប្រែប្រដេញជាបីភាសា បានបង្ហាញថា តម្រូវឱ្យចំណាយពេលវេលា ច្រើន ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលអ្នកចូលរួម និងអ្នកបកប្រែ។ សម្ភារៈ និងការជួយបន្ថែមទៀត អាច មានភាពចាំបាច់ ដើម្បីពន្យល់អំពីទំនាក់ទំនងរបស់កម្មវិធី ប្រសិនបើប្រអប់ជម្រើសមិនអាចផ្តល់ជា ភាសាខ្មែរ និង/ឬភាសាបារាំងទេ។ អ្នកប្រើប្រាស់ខ្លះដែលមិនសូវធ្លាប់ប្រើកម្មវិធីប្រជុំតាមប្រព័ន្ធ

⁶³ ដោយគិតពីថ្ងៃឈប់សម្រាករបស់តុលាការរយៈបីថ្ងៃនៅក្នុងអំឡុងពេលនេះ៖ ថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា (ព្រះរាជពិធីច្រត់ព្រះនង្គ័ល) និងថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ (ព្រះរាជពិធីបុណ្យចម្រើនព្រះជន្មព្រះមហាក្សត្រ) ខាងភាគីជាតិ និងថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា (ពិធីបុណ្យ Eid al-Fitr) ខាងភាគីអន្តរជាតិ។

⁶⁴ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៩។

សោតទស្សន៍អនុញ្ញាត ប្រហែលជាត្រូវការជំនួយការផ្ទាល់បន្ថែមពីលើវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាក្រុម ដែលបានស្នើឡើងនោះ។

- 59. ការបណ្តុះបណ្តាលឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ជាមុនយ៉ាងយូរ មុនពេលធ្វើតេស្តសាកល្បង គំរូសវនាការ ដើម្បីឱ្យអ្នកចូលរួមទាំងអស់ មានពេលវេលាដែលចាំបាច់ សម្រាប់ទម្លាប់ជាមួយ កម្មវិធី និងអាចស្នើសុំការណែនាំ ប្រសិនបើចាំបាច់។ ឧបករណ៍ និងទឹកប្រាក់ធ្វើការ សម្រាប់ការ ចូលរួមពីចម្ងាយ ត្រូវតែរៀបចំឡើង និងផ្តល់ជូនមុនពេលធ្វើតេស្តសាកល្បង ដើម្បីឱ្យការធ្វើតេស្ត សាកល្បងមានប្រសិទ្ធភាព។ អនុស្សរណៈរបស់ CMS បញ្ជាក់អំពីការត្រៀមលក្ខណៈរួច រាល់សម្រាប់សវនាការ ពុំបានលើកឡើងអំពីបញ្ហាទាំងនេះឡើយ⁶⁵។ សហមេធាវីនាំមុខសូមលើក ឡើងថា ការផ្តល់ឧបករណ៍ និងការបណ្តុះបណ្តាល ចាំបាច់ត្រូវចាប់ផ្តើម យ៉ាងហោចណាស់មួយខែ មុនកាលបរិច្ឆេទដែលស្នើឡើង សម្រាប់សវនាការ និងបើបានមុនទៀត គឺកាន់តែល្អ។
- 60. ជាការចាំបាច់ដែលការិយាល័យរដ្ឋបាលត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ ទាំងភាពចាំបាច់ក្នុងការត្រៀម រៀបចំ និងការរៀបចំផែនការជាមុន ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងភាពចាំបាច់ក្នុងការទទួលបានគុណភាពភាគី នានា។ សហមេធាវីនាំមុខពុំបានទទួលការបញ្ជាក់ធានាផ្នែកតាមរយៈលំនាំវីដេអូសវនាការរបស់ CMS ដែលបានរៀបចំឡើងដោយពុំមានភាគីចូលរួម ហើយវីដេអូបង្ហាញអំពីដំណើរការទាំងនេះ ទើបបានចែកជូនពីរបីសប្តាហ៍នាពេលក្រោយមកតែប៉ុណ្ណោះ⁶⁶។ លទ្ធភាពនៃបញ្ហាដែលមិនអាច មើលឃើញ ដូចជា ភាពចាំបាច់របស់ភាគី ដែលការិយាល័យរដ្ឋបាល មិនអាចប្រមើលទុកបាន ត្រូវ តែគិតគូរ។ ការធ្វើបែបនេះត្រូវបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ ដោយភាពលំបាកនាពេលថ្មីៗនេះ ដែល មេធាវីការពារក្តីបានជួបប្រទះ ដើម្បីធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយ ខៀវ សំផន⁶⁷។

២.៤ ការសង្កេតទៅលើសំណើរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ក្នុងការប្រើប្រាស់សារណាវ៉ាលាយ លក្ខណ៍អក្សរ

⁶⁵ ឯកសារ F64.1 អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីប្រធាន CMS ធ្វើជូនអង្គជំនុំជម្រះ ចំណងជើងថា “សេចក្តីជូនដំណឹងអំពី ការត្រៀមលក្ខណៈរួចរាល់សម្រាប់សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២” ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។

⁶⁶ វីដេអូភ្ជាប់មកជាមួយអនុស្សរណៈរបស់ CMS ចុះកាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី០៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ នៅក្នុងប្រព័ន្ធ Zylab និកង បានចែកជូនភាគីនៅថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។

⁶⁷ ឯកសារ F61/1 សេចក្តីសង្កេតរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី បន្ទាប់ពីសំណើសុំលើកពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានដាក់នៅថ្ងៃសុក្រ ទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ និងបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃអាទិត្យ ទី២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ កថាខណ្ឌ ៧-៨។

61. ទោះបីជា “ពុំបញ្ចេញជំហរ” ចំពោះបញ្ហានៃការពន្យារពេលក្តី⁶⁸ តែការិយាល័យរដ្ឋបាលបានលើកឡើងថា “សេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្ទាល់មាត់ អាចត្រូវបានជំនួសដោយកិច្ចដំណើរការជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ”⁶⁹។ ប៉ុន្តែ ការិយាល័យរដ្ឋបាលមិនបានពិភាក្សាថាតើ សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ អាចសម្រេចបានគ្រប់គ្រាន់ដោយរបៀបណាមួយនៃសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ⁷⁰ ហើយក៏មិនបានពិភាក្សាទៅលើបញ្ហាគតិយុត្តិបញ្ញត្តិបញ្ហាថាតើ វិធានផ្ទៃក្នុងអនុញ្ញាតដែរឬទេ ដែលត្រូវបំបែកទាំងស្រុង នៅក្នុងសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយនោះ។ ជើងទំព័រនៃសំណើសុំនោះ បានដកស្រង់សំណើសុំពន្យារពេល។ វាហាក់ដូចជាថា ការិយាល័យរដ្ឋបាលអាចយល់ច្រឡំទៅលើការអនុវត្តន៍សហមេធាវីនាំមុខ ដែលបញ្ជាក់ថា អង្គជំនុំជម្រះត្រូវតែទទួលសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីភាគី មុនពេលសម្រេចលើបញ្ហាចម្រុងចម្រែកផ្នែកគតិយុត្តិ ដែលថាតើសវនាការផ្ទាល់មាត់ អាចត្រូវបំបែកបានដែរឬទេ⁷¹។ សហមេធាវីនាំមុខមិនធ្លាប់លើកគោលជំហរដែលថា វិធានផ្ទៃក្នុងអនុញ្ញាតឱ្យបណ្តឹងសាទុក្ខ អាចធ្វើទៅបានដោយមិនមានសវនាការផ្ទាល់មាត់

⁶⁸ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលបានគ្រោងធ្វើចាប់ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ២។

⁶⁹ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលបានគ្រោងធ្វើចាប់ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៤។

⁷⁰ លើកឡើងនៅក្នុងសំណើសុំការពន្យារពេលសវនាការ កថាខណ្ឌ ២៣-៣០។

⁷¹ ឯកសារ F61/3 ចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលបានគ្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៤-៥។ ការិយាល័យរដ្ឋបាលសំអាងលើកថាខណ្ឌ ៩ នៃសំណើឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ដើម្បីជាការគាំទ្រដល់ការអះអាងរបស់ខ្លួនថា “សារណាផ្ទាល់មាត់អាចត្រូវបានជំនួសដោយដំណើរការនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ”។ សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខពុំគាំទ្រដល់ការអះអាងរបស់ខ្លួននោះទេ។ សហមេធាវីនាំមុខបានដកស្រង់ចេញពីអ៊ីមែលពីមុន ដែលពួកគេបានលើកឡើងថា “ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលកំពុងពិចារណា ថាតើអង្គជំនុំជម្រះនឹងបើកសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែរ ឬយ៉ាងណានោះ យើងសូមស្នើថា ការផ្តល់ឱកាសឱ្យភាគីដាក់សេចក្តីសង្កេតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ពិតជាមានគុណតម្លៃ”។ សូមមើល ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែលបានគ្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៩ និងឯកសារ F61.1.1.8 ឯកសារភ្ជាប់ទី ៨៖ អ៊ីមែលពីសហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ ផ្ញើជូនមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ពាក់ព័ន្ធនឹង “សវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងខែឧសភា ដែលត្រូវបានលុបចោល” ចុះថ្ងៃទី៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង ៥:៣៣ នាទីល្ងាច។ សហមេធាវីនាំមុខពុំបានស្នើសុំ ឬលើកឡើងថា សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអាចយកមកជំនួសសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខនោះទេ។

ឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ សំណើសុំពន្យារពេលបានព្យាយាមបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់នូវការពេញចិត្តយ៉ាងខ្លាំង របស់សហមេធាវីនាំមុខ ចំពោះសវនាការផ្ទាល់មាត់⁷²។

62. សហមេធាវីនាំមុខពិចារណាថា ភាគីអាចអនុវត្តទៅបាន ក្នុងការផ្តល់សារណាជាលាយលក្ខណ៍ អក្សរ លើបញ្ហាជាក់លាក់ ដូចជា សំណួរជាក់លាក់ ដែលអង្គជំនុំជម្រះចោទសួរ) ហើយត្រូវបំពេញ បន្ថែមដោយសវនាការខ្លីៗ។ ប៉ុន្តែ ប្រយោជន៍មួយចំនួននៃសវនាការផ្ទាល់មាត់ រួមទាំងលទ្ធភាពក្នុង ការប្រាស្រ័យទាក់ទង ព្រមទាំងការបានស្តាប់ព្រឹត្តិ ខៀវ សំផន មិនអាចសម្រេចទៅបានឡើយ តាម រយៈសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនោះ។ សហមេធាវីនាំមុខក៏យល់ស្របផងដែរជាមួយនឹង ក.ស.ព⁷³ ដែលថា ការសន្មតរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល អំពីការកាត់បន្ថយពេលវេលា និងចំណាយ តាមរយៈការប្រើប្រាស់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនោះ មិនត្រឹមត្រូវទេ។

២.៥ ការសង្កេតមុខក្រោយ

២.៥.១ ការសង្កេតពាក់ព័ន្ធនឹងជម្រើសនៃគំរូ

63. សហមេធាវីនាំមុខនៅតែបន្តយល់ថា មានគុណសម្បត្តិយ៉ាងធំធេងដែលត្រូវមានសវនាការ យ៉ាង ហោចណាស់ មានការចូលរួមផ្ទាល់ដោយផ្នែកខ្លះ។ ការព្រួយបារម្ភដែលបានលើកឡើងនៅក្នុង សារណានេះ ដើម្បីធានាបាននូវវិធានការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្គងដោយត្រឹមត្រូវនោះ មិនគួរ ត្រូវបានយល់ថាជាការស្នើឡើងថា ត្រូវផ្លាស់ប្តូរវត្តមានដោយផ្ទាល់នោះឡើយ ហើយក៏មិនមែនជា ចេតនាក្នុងការស្នើថា សវនាការដោយផ្ទាល់នឹងទាមទារឱ្យមានវិធានការសុគតស្មាញខ្លាំងក្លា ជាងអ្វី ដែលបានស្នើឡើងនាពេលបច្ចុប្បន្ននោះដែរ។ បើមិនមានយោបល់សមស្រប យើងមិនអាចដឹងអំពី បញ្ហាទាំងអស់នេះបានតែម្តង។

64. សហមេធាវីនាំមុខសូមស្នើដោយទទួលបានអង្គជំនុំជម្រះមេត្តារៀបរាប់ការសន្និដ្ឋានថា ដំណោះ ស្រាយសាមញ្ញគឺត្រូវបោះបង់គំនិតក្នុងការរៀបចំសវនាការដោយផ្ទាល់ទាំងស្រុងតែម្តង ហើយយក វិធីសាស្ត្រសវនាការពីចម្ងាយទាំងស្រុងតែម្តង។ នេះគឺដោយសារតែមានហេតុផលចំនួនពីរ។ ទី ១

⁷² ឯកសារ F61 សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឱ្យពន្យារពេលសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខដែល ក្រោងធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ៣១-៣៦, ៧២(ii)។

⁷³ ឯកសារ F61/3/1 សេចក្តីសង្កេត និងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ផ្អែកលើចម្លើយតបរបស់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ទៅនឹង សំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលសវនាការលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលក្រោងនឹងធ្វើចាប់ ពីថ្ងៃទី១៧-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចុះថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ និងបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ កថាខណ្ឌ ១៣។

ការទទួលបានយោបល់អ្នកជំនាញសមស្រប មិនមែនជាការស្មុគស្មាញខ្លាំងជ្រុល ឬចំណាយពេល វេលាច្រើននោះឡើយ ហើយការត្រៀមរៀបចំផ្សេងទៀតសម្រាប់សវនាការ អាចធ្វើឡើងស្របគ្នា បាន។ ទីពីរ សវនាការពីចម្ងាយទាំងស្រុងអាចបង្កជាបញ្ហាប្រឈមកាន់តែច្រើន លើសពីការដោះស្រាយបញ្ហានៃការគ្រប់គ្រង និងការពារការឆ្គងនៅក្នុងសាលសវនាការ ដោយផ្អែកតាមបញ្ជីនៃ បញ្ហាចម្បងៗដែលបានបង្ហាញខាងលើ នៅក្នុងកថាខណ្ឌ ៥៥ និង ៥៦។

65. ហេតុដូច្នោះ សវនាការផ្ទាល់នៅតែជាគោលបំណងសំខាន់ ដោយមានលទ្ធភាពនៃការចូលរួមពី ចម្ងាយខ្លះៗ ដែលអាចបង្កើនឡើង ប្រសិនបើចាំបាច់ ផ្អែកលើយោបល់របស់អ្នកជំនាញ។

២.៥.២ ការសង្កេតពាក់ព័ន្ធនឹងពេលវេលា និងការរៀបចំផែនការ

66. សហមេធាវីនាំមុខស្នើដោយគោរពថា គួរកំណត់កាលបរិច្ឆេទថ្មីសម្រាប់សវនាការឱ្យបានឆាប់ រហ័សបំផុត ដើម្បីអាចអនុវត្តការរៀបចំ ដោយគិតដល់ពេលវេលាច្បាស់លាស់។ ចំណុចនេះនឹងធ្វើ ឱ្យភាគី ក៏ដូចជាការិយាល័យរដ្ឋបាល អាចកំណត់ផែនការសម្រាប់ពេលវេលារបស់ពួកគេ និងជួយ ដល់ការិយាល័យរដ្ឋបាលក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធាន។ ជាជម្រើសមួយផ្សេងទៀត ប្រសិនបើអង្គជំនុំ ជម្រះមិនទាន់ឈានទៅកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការជាក់លាក់ទេនោះ សហមេធាវីនាំមុខសូមស្នើ ថា គួរកំណត់ការបញ្ជាក់សមរម្យ ឬ កំណត់ “យ៉ាងឆាប់បំផុតត្រឹម” កាលបរិច្ឆេទណាមួយ។

67. ជាចុងក្រោយ សហមេធាវីនាំមុខស្នើថា ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះនៅតែមានចេតនាក្នុងការចេញ សំណួរសម្រាប់ភាគីពិភាក្សានៅក្នុងសវនាការ⁷⁴ គួរតែផ្តល់សំណួរនោះឱ្យបានឆាប់បំផុតតាមអាច ធ្វើបាន។ ចំណុចនេះអាចធ្វើទៅបាន ដោយមិនពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេច ហើយអាចធ្វើមុន មានសេចក្តីសម្រេចលើគំរូសវនាការ និងកាលបរិច្ឆេទសវនាការ។

៣. សំណើសុំ

68. សហមេធាវីនាំមុខស្នើសុំដោយគោរពចំពោះអង្គជំនុំជម្រះសូម៖
(១) ស្វែងរកយោបល់អ្នកជំនាញដែលសមស្រប ស្តីពីគំរូសវនាការផ្ទាល់ រួមទាំងការគិតគូរដល់ វត្តមានរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយប្រើប្រាស់វិធាន ៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

⁷⁴ ឯកសារ F60 ការអញ្ជើញភាគីឱ្យដាក់សេចក្តីសង្កេត លើកាលវិភាគសម្រាប់សវនាការបណ្តឹងសារទុកក្នុងសំណុំរឿង ០០២/ ០២ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ ទំព័រ ២-៣ ។

(២) បង្គាប់ដល់ការិយាល័យរដ្ឋបាលឱ្យបង្កើតបណ្តុំគំរូដែលស្នើឡើងសម្រាប់ការចូលរួមសវនាការ ពីចម្ងាយ និងដាក់បណ្តុំគំរូនោះ យ៉ាងយូរត្រឹមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ជាក់លាក់មួយ។

(៣) ជូនដំណឹងដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធសវនាការថ្មី ឱ្យបានឆាប់បំផុត តាមអាចធ្វើទៅបាន ឬជា ជម្រើសផ្សេង បង្ហាញពេលវេលាសវនាការសមស្របមួយ ឬកាលបរិច្ឆេទ “យ៉ាងឆាប់បំផុត”។

(៤) ជូនដំណឹងដល់ភាគី ឱ្យបានឆាប់បំផុតតាមអាចធ្វើទៅបាន អំពីសំណួរដែលត្រូវឆ្លើយ នៅក្នុង សវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ។

ដោយសេចក្តីគោរព។

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១	ពេជ អង្គ សហមេធាវីនាំមុខជាតិ	រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា	
	Megan HIRST សហមេធាវីនាំមុខអន្តរជាតិ	រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា	